

4. Budget och verksamhetsplan 2005 del 1

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
FN:s barnkonvention	1
Handikappolitiskt program.....	1
Förvaltningschefen har ordet.....	1
Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna	3
BARN OCH UNGA.....	3
Ökad måloppfyllelse för barns/elevs språk-, kunskaps- och identitetsutveckling.....	4
Elevhälsa / Barn i behov av särskilt stöd	5
Samverkan och delaktighet.....	6
Dialog mellan nämnd och verksamhet	7
Övergång från förskola till grundskola och skolbarnsomsorg	7
Gruppstorlekar i förskolan och barnomsorgsgaranti	7
Fritidsaktiviteter och träffpunkter i åldrarna 0-18 år.....	8
Kollo för alla barn.....	8
Skolbarnsomsorg skolår F-6	8
Medarbetare	8
VUXNA	9
Omsorg om äldre och funktionshindrade	9
Ökad livskvalitet för de äldre	9
Förbättringar för funktionshindrade.....	11
Omsorg om de mest utsatta	11
Samverkan och delaktighet.....	12
Rörliga team.....	12
Planerade insatser för boende och dagverksamhet för hemlösa	12
KOMPETENSFÖRSÖRJNING.....	13
Insatser för att lösa personalöverskott.....	14
Systematiskt arbetsmiljöarbete.....	14
Planering för att förbättra medarbetarnas hälsa/minska sjukfrånvaron.....	15
Insatser för att fördjupa och utveckla delaktighet och inflytande.....	15
Utvecklingsprojekt med förkortad arbetstid.....	16
Bygga bostäder och utveckla Stockholm	16
Stärkt näringsliv och arbetsmarknad	17
Ett hållbart trafiksystem	18
Övrigt	19
Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad	19
Agenda 21.....	19
Bryta segregationen och fördjupa demokratin	20
Mångfalds- och jämställdhetsplaner.....	20
Ökad integration	21
Medborgarnas delaktighet	22
Konsumentvägledning	23
Stadsdelsförnyelsen	23
Medlemskap i internationella nätverk.....	23
Ta ansvar för ekonomin.....	24
Förutsättningar för nämndernas arbete med verksamhetsplaner 2005.....	24
Förändrade förutsättningar som påverkar ekonomin	27
Omslutningsförändringar.....	28

<i>Resultatenheter</i>	28
<i>Ett nytt ekonomisystem</i>	28
<i>Ekonomi per verksamhetsområde</i>	29

Bilagor	Nummer
Nämndens budget 2005	1.1
Nämndens budget per verksamhetsområde	1.2a-1.2c
Omslutningsförändringar	1:3
Stora projekt	1.4
Rörliga team	1.5
Stimulansbidrag hemlösa	1.6
Barnomsorgsgaranti	1.7
Stadsdelsförnyelsen	1.8
Miljömiljarden	1.9
Jämställdhets- och mångfaldsplan	2
Lokalförsörjningsplan	3
Handikapplan 2005	4
Resultatenheter 2005	5
Ersättningar till resultatenheter	6
Budgeterade prestationer barn- och ungdomsavdelningen	7
Prestationer äldreomsorg	8
Prestationer funktionshindrade och socialpsykiatri	9
Stadsdelsförnyelsen, de kommunala bolagens insatser	10

BUDGET/VERKSAMHETSPLAN 2005 del 1 SPÅNGA-TENSTA STADSDELSNÄMND

Inledning

I Spånga-Tensta stadsdelsområde bor ca 34 500 invånare. Hälften av dessa bor i hyreshus i Tensta och den andra hälften bor huvudsakligen i radhus och villor i gamla Spånga. Det är en ung stadsdel, en tredjedel av befolkningen är under 20 år. Många av invånarna har ett annat etniskt ursprung än det svenska. De många barnen och de unga sätter sin prägel på en stor del av stadsdelsnämndens verksamhet. I området finns t.ex. 23 förskoleenheter, sju kommunala grundskoleenheter, två fristående grundskolor, två kommunala gymnasieskolor, parklekar, fritidsgårdar samt ett ungdomshus.

Kommunfullmäktige har fastställt fem övergripande inriktningsmål för mandatperioden.

- * Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna
- * Bygga bostäder och utveckla Stockholm
- * Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad
- * Bryta segregationen och fördjupa demokratin
- * Ta ansvar för ekonomin

Stadens övergripande mål för stadsdelsnämndernas verksamhet 2005 – 2007 är följande.

Stadsdelsnämnderna ska

- * stärka den lokala demokratin och delaktigheten.
- * stärka och värna kvaliteten i verksamheterna och servicen till stockholmarna.
- * utveckla verksamheterna inom ansvarsområdena.

FN:s barnkonvention

Enligt anvisningarna ska nämnden redovisa en plan och en åtgärdslista över vad som behöver utvecklas, uppmärksammas och förändras för att konventionens intentioner ska förverkligas. FN:s barnkonvention genomsyrar alla nämndens verksamheter, där barn är inblandade, vilket också syns i åtaganden och beskrivna arbetssätt. Någon plan eller åtgärdslista har därför inte ansetts nödvändig.

Handikappolitiskt program

Enligt anvisningarna ska planeringen inrymmas i den ordinarie verksamhetsplanen.

Förvaltningen har nyligen reviderat planen för 2004 inför 2005. Efter nämndbeslut avses den bli vägledande i arbetet under nästa år. Arbetet med att inarbeta planeringen i den ordinarie verksamhetsplanen kommer att pågå under året.

Förvaltningschefen har ordet

Förskola

Förskolans prioriterade områden är språk, kommunikation och kultur. Språket är ett viktigt redskap för barns tänkande, kommunikation, kunskaps- och identitetsutveckling. Barn lär sig språk i samspel med andra. Olika åtgärder för utvecklingen av språkstimulerande miljöer och språkutvecklande arbetssätt är en viktig del i främjandet av barns språkutveckling. Arbetet med att öka vuxentätheten i stadsdelens förskolor fortsätter.

Grundskola

Betygsstatistik från de senaste åren visar att ca 40 procent av eleverna i Tensta har lämnat grundskolan utan att ha uppnått målen i ett eller flera av ämnena engelska, svenska och matematik. I så gott som samtliga fall är detta elever med ett annat modersmål än svenska som endast fullgjort en del av sin skoltid i den svenska grundskolan. Stadsdelen har en rik och mångårig erfarenhet av riktade insatser för elevernas språk- och kunskapsutveckling. Med stadens förändrade sätt att fördela resurser mellan stadsdelarna ökar möjligheterna för stadsdelen att nå förbättrade resultat.

Arbetet med elevers läsutveckling, i alla ämnen, måste även i fortsättningen prioriteras och förbättras. En god läsutveckling är grunden för skolframgång, och god läsförmåga är ett viktigt demokratiskt verktyg för alla samhällsmedborgare. De olika läsutvecklingsmetoder som används måste beskrivas, analyseras och utvärderas i enheternas dokumentation. Mätbara resultat ger en möjlighet att sätta in tidiga åtgärder och är en väg att finna goda metoder. LUS, läsutvecklingsschema, och olika läsprojekt i samarbete med folkbiblioteken är exempel på sådant arbete som bedrivs i stadsdelen.

Omsorg om äldre och funktionshindrade

Alla äldre och funktionshindrade ska känna sig trygga och få den omsorg de behöver utifrån sina individuella behov oavsett boendeform. Detta innebär att de äldres och funktionshindrades inflytande och delaktighet ska tas till vara. Stödet till anhöriga ska utvecklas. Arbetet med att effektivisera verksamheterna kommer att pågå även under kommande år. Inom verksamheterna har brukarna möjlighet att själva påverka sin omsorg i samtal med personal. De anhöriga inbjuds regelbundet till anhörigträffar och får fylla i enkäter, där de kan påverka innehållet i enheternas arbete.

Omsorg om de mest utsatta

Arbetet inriktas mot att den enskilde för ett självständigt liv med ett aktivt deltagande i samhällslivet. Tidiga insatser ska eftersträvas för att förebygga omfattande vårdbehov. Insatser ska planeras och genomföras tillsammans med brukarna. Misshandlade kvinnors och deras barns behov ska uppmärksammas. Insatser för unga i riskzon ska utvecklas. För personer med behov av försörjningsstöd ska arbetslinjen utvecklas vidare.

Kompetensförsörjning

Stadsdelsnämnden arbetar med kompetensförsörjning i två riktningar, nämligen för att vidareutveckla kompetensen och för att trygga bemanningen. Grunden för att lyckas med kompetensförsörjningen är att tillhandahålla intressanta och stimulerande arbetsuppgifter, goda arbetsförhållanden och bra anställningsvillkor. Att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare medför att merparten av befintliga medarbetare väljer att stanna kvar på sina arbetsplatser samt att nya medarbetare upplever en nyfikenhet att komma till en ny arbetsgivare.

Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna

BARN OCH UNGA

Stadens prioriterade inriktning: Barns och ungdomars villkor i Stockholm ska förbättras utifrån en helhetssyn på deras vardag och möjligheten att påverka denna.

Stadsdelsnämndens inriktningsmål

Verksamheterna ska präglas av en helhetssyn på barns och ungdomars uppväxtvillkor. Välbefinnande och trivsel är en förutsättning för utveckling och lärande. Därför ska FN:s barnkonvention och ett medvetet hälsoperspektiv genomsyra alla verksamheter och alla beslut där barn och unga berörs. Barn, ungdomar och föräldrar ska vara delaktiga och känna trygghet och trivsel i stadsdelens kvalitativa verksamheter för omsorg, lärande och fritid.

Generella åtaganden

- Barns/elevs språkutveckling ska kontinuerligt observeras, analyseras, dokumenteras och utgå från deras individuella förutsättningar och behov. Förskolan och grundskolan ska i sin verksamhet integrera och aktivt stödja modersmålet för de flerspråkiga barnen/eleverna.
- Såväl de vardagliga rutinerna som de speciella aktiviteterna i förskolan ska formas så att barnen ges möjlighet till ett utforskande förhållningssätt. I förskolans verksamhet ska lek och skapande i olika former ingå som en naturlig del i det dagliga arbetet.
- Särskilda utvecklingsinsatser inom områdena matematik och språkutveckling ska kunna leda till mätbara resultat för eleverna. Varje grundskoleenhet ska, i varje ämne, ha en uppföljningsbar plan för elevernas läsutveckling. Dessutom ska andelen simkunniga elever öka.
- Varje barn/elev i behov av särskilt stöd ska uppmärksammas genom förebyggande arbete och tidiga insatser som formuleras i åtgärdsprogram/handlingsplan. Planen, som ska följas upp minst en gång per år, ska beskriva åtgärder som ger barnet/eleven tilltro till den egna förmågan, psykisk och fysisk stimulans samt trygg miljö.
- Utifrån en helhetssyn på barns och ungdomars vardag ska förskola, grundskola och fritidsverksamheter, i nära samarbete med föräldrar, utveckla former för samverkan och skapa mötesplatser inom och utanför stadsdelen.
- Former och förhållningssätt för delaktighet och inflytande ska utvecklas för att öka barns och ungdomars möjlighet att påverka sin utbildning och den egna vardagen.
- Regelbundna möten, minst två gånger per år, med nämnd och chefsgrupper för respektive verksamhetsområde ska genomföras. Besök av representanter från nämnd i varje förvaltningsråd och förskoleråd ska ske en gång per år.
- Samverkansformerna mellan verksamheterna ska utvecklas och en plan ska tas fram. Kompetensutveckling inom området pedagogik och metodik i blandade grupper från de olika verksamheterna ska genomföras. Lokalintegreringen ska fortsätta för att möjliggöra en bättre samverkan mellan olika personalkategorier under elevens hela dag.
- Barngruppernas storlek ska i genomsnitt inte vara fler än 13 barn för åldersgruppen 1-3 år och 17 för åldersgruppen 4-5 år. Antalet barn per årsanställd arbetande i barngrupp, exklusive insatser för barn i behov av särskilt stöd, ska i genomsnitt vara 5 barn. Förskoleplats i någon av stadsdelens förskolor ska erhållas inom tidsramen för
- ~~Stadsdelsnämndens~~ Stadsdelsnämndens verksamheter och fritidsaktiviteter ska tillgodose olika intresseinriktningar för åldersgruppen 0-18 år och vara förlagda till såväl fasta som tillfälliga träffpunkter som är geografiskt fördelade över hela stadsdelen.

- Alla barn och ungdomar i åldrarna 9-16 år erbjuds möjlighet till en stimulerande och trygg sommarvistelse genom kollo eller olika former av dagkolloverksamhet. Kollovistelsen ska vara en verksamhet där barn med olika etnisk, social, och ekonomisk bakgrund träffas i en ny och annorlunda miljö.
- Skolornas arbetslag ska ta ett gemensamt ansvar för att skolbarnsomsorgen utformas som en del av skoldagen. Aktiviteterna ska tillvarata barnens nyfikenhet, behov av daglig rörelse, företagsamhet och lust att lära. En del av verksamheten ska utformas i samverkan med Kulturskolan och idrottsföreningar.
- Förvaltningen ska medverka till att skapa trygga miljöer i stadsdelen
- Drogförebyggande information ska ges till såväl barn som vuxna.
- Tobaks- och alkoholanvändningen samt drogmissbruket bland barn och unga i stadsdelen ska minska med 20 % fram till 2006 (skolår 9 – år 2 på gymnasiet).

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning av enheternas åtaganden sker genom att avdelningsledningen regelbundet:

- tar del av och analyserar enheternas dokumentation och kvalitetsredovisningar,
- bedömer enheternas kvalitetsgarantier,
- följer upp och analyserar åtgärdsplaner/utvecklingsplaner för barn/elever i behov av särskilt stöd,
- tar del av, analyserar och följer upp brukarenkäter
- besöker enheterna,
- gör statistiska jämförelser utifrån stadens och stadsdelens givna nyckeltal,
- diskuterar och analyserar resultat tillsammans med enhetscheferna.

Ökad måluppfyllelse för barns/elevs språk-, kunskaps- och identitetsutveckling

Förskola

Förskoleplanens prioriterade områden är språk, kommunikation och kultur. Språket är ett viktigt redskap för barns tänkande, kommunikation, kunskaps- och identitetsutveckling. Barn lär sig språk i samspel med andra. I leken utvecklar barnet sin kommunikativa förmåga i samspel mellan barn och mellan barn och vuxna genom att prova sina tankar, använda begrepp och utforska omgivningen. Utvecklingsarbetet ”Du och jag och vi två”, som samtliga förskolor deltar i, fokuseras på barns sociala och emotionella kompetens i vilket leken är av stor betydelse. Barnet är kompetent att utveckla flera språk och förskolans syn på barns lärande främjar barns möjlighet att utveckla både sitt modersmål och svenska som andraspråk. Förskolorna arbetar aktivt med modersmålsträning som en naturlig del i den dagliga pedagogiska verksamheten. Man satsar även på kompetenshöjning inom området språkutvecklingsanalys för att på ett tillförlitligt sätt kunna observera och analysera flerspråkiga barns andraspråkutveckling. Olika åtgärder för utvecklingen av språkstimulerande miljöer och språkutvecklande arbetssätt är en viktig del i främjandet av barns språkutveckling.

Kulturella och skapande aktiviteter i förskolan är medel för och en viktig del i barns lärande. De utformas så att barnen får uppleva och skapa inom olika estetiska områden samt ta del av stadsdelens rika kulturarv och mångfaldiga traditioner.

Kännedom om natur och miljö inhämtas genom ett långsiktigt arbete med tema, projekt och utflykter i närmiljön, där barnen deltar aktivt i miljö- och naturarbete och får tillfälle att iaktta och utforska naturen. Även den matematiska logiken ingår som en del i detta arbete. De grundläggande matematikbegreppen presenteras för barnen på ett naturligt sätt i de vardagliga rutinerna.

Grundskola

Betygsstatistik från de senaste åren visar att ca 40 procent av eleverna i Tensta har lämnat grundskolan utan att ha uppnått målen i ett eller flera av ämnena engelska, svenska och matematik. I så gott som samtliga fall är detta elever med ett annat modersmål än svenska som endast fullgjort en del av sin skoltid i den svenska grundskolan. Stadsdelen har en rik och mångårig erfarenhet av riktade insatser för elevernas språk- och kunskapsutveckling. Det är viktigt att, redan vid början av varje insats, ha formulerat insatsens mål, och hur man ska utvärdera dess resultat. Sådana insatser är nödvändiga och behöver ständigt utvecklas för att fler elever ska nå målen. Med utgångspunkt i detta fördelas den större delen av det socioekonomiska tilläggsbeloppet till skolor, där dessa insatser krävs.

För att ge alla elever möjlighet att uppnå kunskapsmålen är insatser inom språkutveckling de mest väsentliga. I stadsdelens framtagna riktlinjer för språkutvecklingsarbetet preciseras hur detta arbete ska bedrivas för bästa möjliga effekt. Här betonas bl.a. betydelsen av integrering av modersmålet, en aktiv föräldramedverkan, en stimulerande miljö och ett vidgat språkbegrepp, där bild, sång, musik, dans och drama ingår. Vidare understryks vikten av kompetensutveckling för personalen samt tillförlitliga analysinstrument och dokumentation.

Arbetet med elevers läsutveckling, i alla ämnen, måste även i fortsättningen prioriteras och förbättras. En god läsutveckling är grunden för skolframgång och god läsförmåga ett viktigt demokratiskt verktyg för alla samhällsmedborgare. De olika läsutvecklingsmetoder som används måste beskrivas, analyseras och utvärderas i enheternas dokumentation. Mätbara resultat ger en möjlighet att sätta in tidiga åtgärder och är en väg att finna goda metoder. LUS, läsutvecklingsschema, och olika läsprojekt i samarbete med folkbiblioteken är exempel på sådant arbete som bedrivs i stadsdelen.

Inom ämnet matematik behövs en fortsatt satsning på kompetensutveckling för lärarna i syfte att stärka elevernas matematikfärdigheter. Metoder för mer konkret och praktisk matematikundervisning och arbetssätt för att stödja elevens utveckling av matematiskt tänkande och förmåga till problemlösning bör vara i fokus för kompetensutvecklingen. För elever med annat modersmål än svenska bör undervisningen ske i nära samarbete med modersmålsläraren, vilket underlättas om modersmålsläraren är lokalt anställd på skolan. Stadsdelen har även påbörjat ett utvecklingsarbete med matematikundervisning på modersmålet.

Andelen elever som uppnår simkunnighet måste öka. Därför avsätts särskilda medel i budget för 2005. I de skolor, där ordinarie simundervisning ej är tillräcklig för alla elever, ska man i samråd med föräldrar, föreningar och idrottsförvaltningen utforma insatser för att öka simkunnigheten.

För att bättra säkra kvaliteten i bedömningen av måloppfyllelsen för eleverna har under 2004 samarbetet mellan skolorna i stadsdelen återupptagits för att revidera gemensamma kursplaner och bedömningsgrunder för elevernas skolresultat. Detta samarbete avses fortsätta under 2005 och även inkludera utbildningsförvaltningen.

Elevhälsa / Barn i behov av särskilt stöd

Alla verksamheter har ett hälsofrämjande och förebyggande arbetssätt, där de vuxnas förhållningssätt bidrar till att alla känner sig delaktiga och tar ansvar för att skapa en god miljö, fysisk såväl som psykisk. Arbetssättet ökar barns/elevs möjlighet till inflytande i den egna vardagen och deras tilltro till den egna förmågan, vilket är av stor betydelse för att öka

känslan av psykiskt välbefinnande. I elevhälsoarbetet ingår även att utveckla respekt för olikheter och motverka kränkande behandling. Inom stadsdelen finns olika antimobbingsprojekt, och det är viktigt att man inom enheterna utvecklar och följer upp metoder för att främja barns/elevs sociala och emotionella utveckling. För att generellt förbättra barns/elevs fysiska hälsa ska alla barn/elever få kunskap om kostens betydelse, och inom verksamheten ska det varje dag erbjudas någon form av fysisk aktivitet.

I det förebyggande arbetssättet ingår, att varje grundskola tidigt uppmärksammar elevfrånvaro och, i dialog med hemmet, utarbetar en plan för att öka närvaron. Barn/elever i behov av särskilt stöd ska tidigt erbjudas insatser. Pedagogerna erbjuds kompetensutveckling i metoder och förhållningssätt, som möjliggör ökad integrering av barn/elever i behov av särskilt stöd. Handlingsplan/åtgärdsprogram ska upprättas utifrån en helhetssyn på elevens specifika behov samt den omgivande miljön. Arbetet med att öka tillgängligheten i verksamheterna fortgår för att erbjuda funktionshindrade möjlighet att delta på lika villkor.

Brotts- och drogförebyggande arbete

Inom stadsdelen samordnas det brotts- och drogförebyggande arbetet genom det lokala Brotts- och drogförebyggande rådet (LOBRÅ). För detta arbete har nämnden under det gångna året antagit ett brotts- och drogförebyggande handlingsprogram. Förebyggande arbete bygger på långsiktigt samarbete, planering och kontinuitet.

Det drogförebyggande arbetet har under året delvis bedrivits genom en av LOBRÅ:s fem arbetsgrupper som fokuserar just på det drogförebyggande arbetet. Särskilda kampanjer (t.ex. anti-langnings-kampanjer) kommer i likhet med föregående år att genomföras i samarbete med bl.a. fältassistenterna.

Vidare pågår ett intensivt arbete i det s.k. Trestadsprojektet, som beskrivs i del 2.

Under året har förvaltningen även upprättat en förteckning över butiker som säljer öl och/eller tobak samt fått igång folköls- och tobakstillsynsarbetet.

Samverkan och delaktighet

En fortlöpande dialog mellan pedagogerna i varje verksamhet är viktig för att skapa en gemensam syn på barns och ungdomars tillvaro. Denna dialog ska ske både inom en verksamhet och mellan alla aktuella verksamheter. Stadsdelens övertagande av sarskoleverksamheten ökar möjligheten för denna gemensamma syn, som ska omfatta både grundskole- och sarskoleelever. För att skapa en nödvändig helhetssyn är föräldrarnas delaktighet av stor betydelse. Former för att öka föräldrarnas möjlighet till inflytande i frågor, som rör det egna barnet, men även i mer allmänna verksamhetsfrågor, ska fortsätta att utvecklas.

Stadsdelens fritidsledare och andra verksamma inom den öppna fritidsverksamheten ingår i en seminarieriserie genom Kompetensfonden tillsammans med fyra andra stadsdelar och kulturförvaltningen. Syftet är att tillgodose verksamheternas behov av kompetensutveckling och att bilda nätverk i frågor som berör öppen verksamhet. Under 2005 fortsätter denna seminarieriserie.

Grundskolorna erbjuder möjligheter för Kulturskolan att nyttja skolornas lokaler i den mån det finns utrymme och ekonomi för detta. En dialog kring ett samutnyttjande av befintliga lokaler ska ske.

Former för att utveckla samverkan mellan förskolan, grundskolan, föräldrar, individ- och familjeomsorgen och omsorgen om funktionshindrade samt olika landstingsenheter ska fortsätta att utvecklas för att nå en samsyn kring behov och insatser.

Samverkan med universitet och högskolor är viktig för att fortlöpande vara delaktig i ny forskning och utveckling. För att visa på möjligheter och goda förebilder är det också betydelsefullt, att möjliggöra direkt kontakt mellan elever och unga högskolestudenter/forskare. Samarbetet mellan skola och näringsliv har ett långsiktigt fokus på att skapa möjligheter för unga att utveckla ett företagsamt lärande.

Dialog mellan nämnd och verksamhet

Stadsdelsnämnd och skolledare för förskole- och grundskoleverksamhet har under ett antal år haft regelbundna möten i syfte att, så långt det är möjligt, få en gemensam bild av verksamheten och dess behov. Det är av största vikt att dessa möten fortsätter, och utvecklas. Enheternas kvalitetsredovisningar och inspektörsrapporter kan utgöra ett bra underlag för dialogen.

Ett förskoleråd med representanter från nämnd, medarbetare och föräldrar från hela stadsdelen har formats med målet, att ha en regelbunden dialog för viktiga frågor för hela förskoleverksamheten. Under 2004 har det varit svårt att väcka intresse hos föräldrarepresentanter. De har istället uttryckt en vilja att engagera sig i den enhets förskoleråd, där de har sitt/sina barn placerade. På varje grundskola finns ett förvaltningsråd där elever, medarbetare och föräldrar ingår. För att stadsdelsnämnden ska få en tydligare bild av verksamheterna och deras behov föreslås, att enheternas föräldraråd och förvaltningsråd får besök av nämndledamot/ nämndledamöter minst en gång per år. Det är också viktigt att påpeka, att det kan finnas andra former än dessa, som kan utvecklas för att uppnå en bättre dialog mellan nämnd och verksamhet.

Övergång från förskola till grundskola och skolbarnsomsorg

Ett professionellt överlämnande mellan de olika skolverksamheterna är av största betydelse för att barn och elever ska känna trygghet och ha goda förutsättningar för sin kunskaps- och identitetsutveckling. En plan för samverkansformer ska tas fram för att medarbetare ska ha tydliga riktlinjer för, hur övergångar ska gå till.

En kontinuerlig dialog mellan pedagoger och andra yrkeskategorier, som arbetar med barn och elever i olika åldrar, i syfte att utveckla en helhetssyn på lärandet från förskolan och genom skolåren i grundskolan, ska ske genom arbetslagsutbildning och stadsdelens Quintennalutbildning. Utbildningen sker i blandade grupper med pedagoger från förskole- och grundskoleverksamhet med bl.a. målet att öka samarbetet mellan förskola och grundskola och skolbarnsomsorg. För 2005 kommer minst 50 pedagoger att omfattas.

Ytterligare en viktig faktor, för att pedagoger och andra yrkeskategorier ska ta ett gemensamt ansvar för elevens hela dag och utveckla arbetet utifrån varje verksamhets särart, är en lokalintegrering av utbildning och skolbarnsomsorg. Stadsdelen avser därför att fortsätta lokalintegreringen för ytterligare två externa fritidshem.

Gruppstorlekar i förskolan och barnomsorgsgaranti

Barngruppernas genomsnittstorlek för 2004, som är baserad på två mättillfällen mars och september, visar att i åldern 1-3 år är antalet barn per avdelning 13,2 och för åldersgruppen 3-5 år är antalet 17,4 barn. Med utgångspunkt från tilldelad budgetram för förskoleverksamheten beräknar stadsdelen, att den genomsnittliga gruppstorleken ska kunna sänkas till 13 respektive 17 barn. Stadsdelen har ett antal enheter, där det är ett högre antal

barn än genomsnittet. Dessa enheter finns i de delar av stadsdelen, där det pågår en generationsväxling i bostadsbeståndet och byggnation av nya bostäder. För att barngrupperna på dessa enheter inte ska bli orimligt stora, och för att barnomsorgsgarantin ska uppfyllas, planeras en utbyggnad med minst ytterligare tre avdelningar.

Förutom målet att minska barngruppernas storlek, ska personaltätheten öka så att det genomsnittliga antalet barn per årsanställd och arbetande i barngrupp, exklusive insatser för barn i behov av särskilt stöd, ska vara fem barn. Med denna vuxentäthet anser förvaltningen kunna säkra, att varje barn blir sett och uppmärksammat. Ett tematiskt och undersökande arbetssätt blir också möjligt, då barnen arbetar i mindre grupper, även om avdelningsstorleken är över genomsnittet i stadsdelen.

Fritidsaktiviteter och träffpunkter i åldrarna 0-18 år

Stadsdelens öppna fritidsverksamhet anpassas efter specifika behov och krav bland barn och unga, med särskild uppmärksamhet på flickor. Den öppna verksamheten kännetecknas av lättillgänglighet och möjlighet till vuxenkontakter i en fysiskt och socialt trygg miljö, där besökare blir sedda och respekterade. Öppen fritidsverksamhet bedrivs såväl inomhus i ändamålsenliga lokaler som utomhus, speciellt kopplat till parkleksverksamheten. Den uppsökande fältverksamheten kommer i kontakt med barn och ungdomar som inte deltar i föreningsliv eller i den öppna fritidsverksamheten. Dessa barn och ungdomar motiveras att delta i det utbud som finns. Även aktiviteter av tillfällig karaktär anordnas för barn och ungdomar i riskzon.

Kollo för alla barn

Kollo och dagkolloverksamheten ger möjlighet för barnen att utveckla relationer med barn från olika miljöer och delar av staden, få miljöombyte och vistas i naturen samt delta i stimulerande aktiviteter. Förvaltningen har att tillse, att information om den verksamhet som erbjuds, når ut till berörda, och att barn och ungdomar, vars familjer saknar förutsättningar att ordna sommaraktiviteter på egen hand, prioriteras.

Skolbarnsomsorg skolår F-6

Eftersom fritidshemsverksamheten är en del av skolans verksamhet, behöver arbetslagen avsätta erforderlig tid för planering för att möjliggöra ett integrerat arbetssätt med fokus på att barnen ska uppleva kontinuitet och sammanhang i tillvaron. Såväl undervisning som skolbarnsomsorg bidrar på detta sätt till barnens allsidiga utveckling och lärande. De pilotprojekt med fritidsklubbar, som påbörjats under år 2004, följs upp, och erfarenheter från dessa projekt tas tillvara i det fortsatta arbetet med skolbarnsomsorg för skolår 4-6.

Medarbetare

Medarbetarna inom verksamheterna för barn och ungdom har en hög kompetens och flertalet har även lång erfarenhet inom sitt yrkesområde samt inom stadsdelen. Andelen behöriga lärare i grundskolan är hög. Andelen utbildade förskollärare inom förskolan är däremot det motsatta. Ett led i att försöka vända den siffran är att genom att vara ett partnerområde för lärarstudenternas verksamhetsförlagda utbildning kan deras intresse väckas för att som färdigutbildade förskollärare söka sig till området.

För att hålla en hög kompetensnivå med motiverad, engagerad och professionell personal behövs ständigt kompetensutveckling för medarbetare och chefer. Inom avdelningen för barn och ungdom bedrivs ett medvetet arbete för kontinuerlig kompetenshöjning utifrån de olika yrkeskategoriernas behov. Enhetschefer inom stadsdelen erbjuds ett omfattande utbildnings-

program bestående av ledarskapsutbildning, mentorskap och handledning. För medarbetarna finns motsvarande program för utbildning och handledning inom prioriterade områden som språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, barns sociala och emotionella utveckling, barn i behov av särskilt stöd och arbetslagsutbildning. Stadsdelens samarbete med universitet och högskolor är avgörande för att medarbetarnas kompetens även i fortsättningen ligger på en hög nivå och i fas med aktuell forskning.

VUXNA

Stadens prioriterade inriktning: Staden ska ha en bra omsorg, vård och service för äldre, funktionshindrade och de mest utsatta som bygger på delaktighet, inflytande och respekt för den enskilde individen oavsett var i staden man bor.

Omsorg om äldre och funktionshindrade

Stadsdelsnämndens inriktningsmål

Alla äldre och funktionshindrade ska känna sig trygga och få den omsorg de behöver utifrån sina individuella behov oavsett boendeform. Detta innebär att de äldres och funktionshindrades inflytande och delaktighet ska tas till vara. Stödet till anhöriga ska utvecklas.

Stadsdelsnämndens generella åtaganden

- Vården och omsorgen ska utformas så att den enskilde kan leva ett så normalt liv som möjligt.
- Den enskildes inflytande ska stärkas.
- Omsorgen om de svårast sjuka och döende ska speciellt uppmärksammas och utvecklas.
- Anhörigstödet ska utvecklas.

Uppföljning

Uppföljning sker bl.a. vid ILS-genomgångar med enheterna och särskilda genomgångar som verksamhetschefen initierar.

Ökad livskvalitet för de äldre

Den vård som erbjuds ska vara av god kvalitet. I begreppet kvalitet ligger möjligheten att själv påverka insatsernas utförande, vilken utförare som ska ansvara för insatsen samt var man ska bo. Olika boenden kostar olika mycket, vilket innebär att valfrihet kan höja kostnaderna för stadsdelen.

Arbetet med att effektivisera verksamheterna kommer att pågå även under kommande år.

Ett försök med en mer öppen aktivitetsverksamhet på Tensta servicehus pågår. Försöket bygger på att biståndsbedömda insatser kan minskas i och med att boende kan erbjudas social samvaro exempelvis vid måltider. Det betyder, att boende, som intar måltider tillsammans, istället för att var och en får mat av vårdbiträde i sitt eget boende, tar kortare vårdbiträdestid i anspråk. I gengäld får de äldre en pratstund och gemenskap.

Anhörigstöd

För närvarande kan förvaltningen erbjuda avlastning utanför hemmet. Befintliga avlastningsplatser används inte fullt ut. Det finns därför för närvarande inte skäl att bygga ut

den verksamheten. Annat anhörigstöd kommer att fortlöpande ses över, i dialog med anhöriga, för att på bästa sätt kunna erbjuda hjälp.

Livskvalitet

Det dagliga livet på boenden för äldre ska innehålla såväl god omvårdnad som en meningsfull vardag. Med det ekonomiska läge, som råder för närvarande, blir det allt svårare att leva upp till denna ambition. På servicehusen erbjuds i dag olika aktiviteter för att stimulera och aktivera. Äldreboendena gör stora insatser för att se till att vardagen inte blir alltför enahanda. Däremot saknas utrymme för ytterligare satsningar på utevistelser och aktiviteter.

Förvaltningen avser att även nästa år stötta de frivilliga organisationer som bidrar till en hög kvalitet inom äldreomsorgen. Trygghetsringningen, Guldkanten och en något nedbantad dagverksamhet för arabisktalande är sådana verksamheter.

Samverkan och delaktighet

Inom verksamheterna har brukarna möjlighet att själva påverka sin omsorg i samtal med personal. De anhöriga inbjuds regelbundet till anhörigträffar och får fylla i enkäter, där de kan påverka innehållet i enheternas arbete.

Lokala handikapp- och pensionärsråden har möjlighet att ta del av det som sker mer övergripande. Förvaltningen försöker i största möjliga utsträckning ta hänsyn till deras åsikter.

Kvalitet i äldreomsorgens myndighetsutövning

Under 2005 kommer en revision av alla ärenden att ske enligt en för staden gemensam mall. När resultatet av revisionen är känt, kan förvaltningen föreslå lämpliga ändringar och förbättringar.

Uppsökande verksamhet bland personer 80+ kommer att ske utifrån de resurser förvaltningen förfogar över. Det innebär, att det inte är helt säkert, att alla personer kommer att kunna uppsökas under ett år. Förvaltningen kommer snarast att upprätta en plan för arbetet.

Kompetensutveckling och rekrytering

Alla enheter har under innevarande år använt sig av de olika utbildningar som Kompetensfonden anordnar. Under 2005 kommer utbildningsinsatser att erbjudas på samma sätt. I och med att enheterna får ersättning för vikariekostnaderna finns det möjlighet att även skicka personal på längre utbildningar, som t.ex. vårdbiträdesutbildning.

Rekryteringsläget är idag positivt. Det finns många som vill arbeta inom vården och många vill arbeta just i Spånga-Tensta. Däremot är det inte alltid lätt att hitta personal med tillräckligt god utbildning och kunskaper i svenska språket.

Samverkan med landstinget

Inom förvaltningen pågår ett samarbete med landstinget såväl på administrativt plan som på verksamhetsplan. Förvaltningen kommer att ta initiativ till läkemedelsgenomgångar enligt direktiven i kommunens budget.

Förbättringar för funktionshindrade

Handikapplan

Enligt anvisningarna ska planeringen för personer med funktionshinder inrymmas i den ordinarie verksamhetsplanen. Förvaltningen har nyligen reviderat planen för 2004 inför 2005. Efter nämndbeslut avses den bli vägledande i arbetet under nästa år. Arbetet med att inarbeta planeringen i den ordinarie verksamhetsplanen kommer att pågå under 2005.

Om- och nybyggnation av gruppboenden m.m.

Tidigare har ett antal satellitlägenheter planerats bli färdiga för inflyttning under 2005. Projekten har emellertid blivit försenade, bl.a. beroende på byggnadstekniska problem, enligt uppgift från byggherrarna. Detta gäller t.ex. fem lägenheter i Solhem och fem i Tensta. Lägenheterna i Tensta beräknas nu kunna bli färdigställda under första halvåret 2006, eventuellt något tidigare. I övrigt råder stora oklarheter om, när lägenheterna kan vara färdigställda och inflyttningsklara. Byggandet av två gruppboenden i Hjulsta om vardera fyra lägenheter har skjutits på framtiden av Svenska Bostäder. Förvaltningen vet inte när och om projektet kommer att fullföljas.

Planer finns också på att inrätta ett korttidsboende, och lokal söks för detta ändamål. Eftersom inga stimulansbidrag utgår till korttidsboende, måste förvaltningen hitta en lösning, som inte kräver stora investeringar.

Behov av omstrukturering

Antalet äldre i stadsdelen är relativt konstant även framöver. Enligt prognos sker en liten ökning, men inte av den omfattningen, att den föranleder omstruktureringar till fler dygnetruntboenden, med undantag för planerna på ett boende för arabisktalande. Med dagens bestånd av boenden kommer stadsdelen att kunna tillgodose de behov som finns.

Omsorg om de mest utsatta

Stadsdelsnämndens inriktningsmål

Arbetet inriktas mot att den enskilde för ett självständigt liv med ett aktivt deltagande i samhällslivet. Tidiga insatser ska eftersträvas för att förebygga omfattande vårdbehov. Insatser ska planeras och genomföras tillsammans med brukarna.

Generella åtaganden

- Individ- och familjeomsorgen i Spånga-Tensta ska upplevas som lättillgänglig av den enskilde.
- I allt arbete, där barn berörs, ska barnets behov sättas i centrum.
- Den enskildes nätverk ska vara en viktig del i allt utrednings- och behandlingsarbete.
- Som ett led i det förebyggande arbetet ska individ- och familjeomsorgen tillsammans med barn- och ungdomsavdelningen och landstingets barn- och mödrahälsovård driva en familjecentral.
- Misshandlade kvinnors och deras barns behov ska uppmärksammas.
- Insatser för unga i riskzon ska utvecklas.
- Det uppsökande arbetet för psykiskt funktionshindrade ska utvecklas.
- Alternativa boendeformer för olika grupper av hemlösa ska utvecklas.
- För barn till föräldrar med missbruksproblem eller psykiskt funktionshinder ska gruppverksamhet bedrivas.

Uppföljning

Samtliga verksamhetsområden kommer att fortsätta att arbeta med fokusgrupper för att få en ökad delaktighet från brukarna i verksamheternas planering och utveckling.

Behandlingsinsatser kommer kontinuerligt att följas upp med alla berörda vid gemensamma möten. Inom missbruksvården har man tillgång till ASI och MAPS i utredningsarbetet, behandlingsplaneringen och som utvärderingsinstrument. Inom barn och ungdomsarbetet använder man BBIC-modellen. Två av verksamhetsområdena kommer att använda brukarenkäter för att mäta brukarnas uppfattning om bemötande och om insatsernas kvalitet.

Samverkan och delaktighet

För att öka den enskildes medverkan i avdelningens arbete har avdelningen sedan 2003 ett projekt tillsammans med barn och ungdomsavdelningen, kallat delaktighetsprojektet. Tanken med projektet är att skapa ett gemensamt förhållningssätt till brukarnas delaktighet och engagemang i avdelningens arbete kring deras frågor. Även användandet av utredningsmodellen BBIC uppmuntrar till den enskildes aktiva deltagande.

Uppsökande och förebyggande arbete för hemlösa och psykiskt funktionshindrade

Uppsökarna är två personer med inriktning mot unga vuxna. De arbetar med missbrukare och drogförebyggande. De är välkända i området och samarbetar med högstadieskolorna och gymnasierna, med husvärdar, med övriga förvaltningen, med beroendevården, socialpsykiatri, polisen, både med närpolisen, narkotika- och brottsbekämpning, ungdomsmiljöer som Blå Huset, fritidsgårdar och andra samlingsplatser för unga. Uppsökarna arbetar oregelbundet, har möjlighet att uppsöka platser kväll och helg, ifall det är något på gång i området. Samarbete/samverkan sker med stadens uppsökare, fältassistenter i området, samordaren för drog- och brottsförebyggande arbetet, polisen och ungdomsteamet.

Uppsökarna kan även arbeta på uppdrag av skolorna vid föräldraträffar, temadagar och grupper. De arbetar då på uppdrag av skolan/läraren utifrån den aktuella situationen.

Samverkan mellan staden, landstinget, frivårdsmyndigheten m.fl.

Stadsdelsförvaltningen har ett väl fungerande samarbete/samverkan med landstingets beroendevård genom ALL-teamet. Ytterligare samverkansformer och samarbete behöver utvecklas för den s.k. DD-gruppen, psykiatrisk sjuka missbrukare dömda till LRV-vård, lagen om rättspsykiatriskvård. Det behövs samlade insatser och behandlingsformer för denna målgrupp. Denna grupp av klienter har haft sin tillhörighet inom socialpsykiatri, med stora svårigheter att få ut dem från institutioner och svårigheter med att hitta adekvata boende och sysselsättning. Samverkan på fyra ben är behovet för målgruppen. Den har behov av att olika delar inom socialtjänsten kan samverka med landstingets beroendevård och den öppna och slutna psykiatrivården.

Samverkan med frivårdsmyndigheten sker genom individuella planeringar av kontraktsvård och vård enligt Kriminalvårdslagen § 34.

Rörliga team

Redovisning sker på särskild blankett.

Planerade insatser för boende och dagverksamhet för hemlösa

Träningsboende utökas med totalt 10 platser på Elinsborgsbacken 3. Det blir dels ett gruppboende med tre platser, dels tre platser för korttidsboende samt dels fyra platser träningsboende för socialpsykiatriens målgrupp.

För personer i behov av ett utvidgad boendestöd, psykiatrisk behandling och beroendevård, planeras sex träningslägenheter insprängda i hyresfastigheter i området.

Lyktan och ALL-villan är verksamheter i utveckling, som har möjlighet att tillgodose behov av dagverksamhet. För Lyktans del efterfrågar brukarna möjlighet till utökade öppettider på kvällar och helger.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Stadens prioriterade inriktning: Kompetensförsörjningen ska säkras och goda möjligheter till kompetensutveckling erbjudas medarbetarna.

Stadsdelsnämndens generella åtaganden

- Varje medarbetare ska under en 12-månadersperiod ha ett utvecklingssamtal med sin närmaste chef.
- För varje medarbetare ska upprättas en individuell utvecklingsplan.
- En arbetsmodell för samordnad kartläggning av behov av verksamhetsutveckling och kompetens ska utformas.
- Antalet övertaliga minskas med 50 %.
- Det systematiska arbetsmiljöarbetet bedrivs inom ramen för samverkanssystemet och genomförs åtminstone en gång årligen.
- Inom varje arbetsenhet ska finnas minst en utbildad hälsocoach.
- Sjukfrånvarotalet för förvaltningen ska årligen minska med en procentenhet.
- Varje medarbetare ska uppfatta sig ha inflytande över och kunna påverka verksamheten i egen enhet/ eget arbetslag.
- Alla viktiga beslut i lokal enhet/arbetslag ska föregås av diskussion/behandling på APT.

Uppföljning

Uppföljning görs löpande under året genom dialog. Exempel på forum för dialog är chefskonferenser, ledningsgruppträffar, särskilda uppföljningsmöten med verksamhetsenheter inom ramen för ILS, träffar med fackliga företrädare m.m.

Kompetensförsörjning

Stadsdelsnämnden arbetar med kompetensförsörjning i två riktningar, nämligen för att vidareutveckla kompetensen och för att trygga bemanningen.

Grunden för att lyckas med kompetensförsörjningen är att tillhandahålla intressanta och stimulerande arbetsuppgifter, goda arbetsförhållanden och bra anställningsvillkor. Att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare medför att merparten av befintliga medarbetare väljer att stanna kvar på sina arbetsplatser samt att nya medarbetare upplever en nyfikenhet att komma till en ny arbetsgivare. Kravet på kompetens och vidareutveckling av densamma bör definieras av dem som närmast utför verksamheten.

För att i det korta perspektivet vidareutveckla kompetens och trygga bemanning kommer fortsatt satsning att ske vid planering i utvecklingssamtal och i individuella utvecklingsplaner. Utgångspunkten för lokal planering och genomförande av utvecklingsinsatser är det av fullmäktige fastlagda verksamhetsuppdraget. För genomförandet av många kompetensutvecklingsinsatser kommer överenskommelser med Kompetensfonden att spela en viktig roll.

När det gäller det längre perspektivet, ca 5 år framåt i tiden, finns behov av ett samlat förvaltningsstrategiskt arbete. Idag finns ingen sådan samlad strategi där verksamhetsutveckling, delvis nya driftsformer, andra organisatoriska lösningar, nya arbetssätt m.m. samordnat matchas med en bedömning av behovet av en framtida personalstruktur.

Det är viktigt, att strategin tar sikte på att utveckla *arbetsformer* i förvaltningen som engagerar till medverkan från alla verksamhetsenheter och organisatoriska nivåer. Det är genom sättet att arbeta och formerna för samverkan, som förvaltningen skapar goda förutsättningar att handskas med verksamhetsutveckling och kompetensförsörjning. Förvaltningen kommer under året att starta arbetet med att ta fram en sådan strategi.

När det gäller insatser för särskilt angelägna yrkesgrupper, menas grupper inom vården, omsorgen och skolan. Inom dessa verksamheter fortsätter t.ex. den nära samverkan med skolor och andra utbildningsanordnare för att bereda elever praktiskmöjligheter – och för att de senare ska vara intresserade av att söka anställning i förvaltningen. Det gäller samarbetet med Lärarhögskolan kring den verksamhetsförlagda delen av blivande lärares utbildning. Inom verksamheterna för äldre och funktionshindrade finns ett väl utbyggt samarbete med gymnasieskolans vårdprogram. Inom individ- och familjeomsorgen pågår ett utbyte med praktikanter från Socialhögskolan.

Härutöver kommer förvaltningens anställda att medverka i de utvecklingsaktiviteter som genomförs i samverkan med Kompetensfonden.

Insatser för att lösa personalöverskott

Under senaste åren har förvaltningen, genom aktiva insatser, säkerställt att 5-10 övertaliga årligen beretts annan anställning eller sysselsättning. Tyvärr har behovet av strukturförändringar medfört, att ytterligare personer förhandlats övertaliga. Under 2004 genomfördes en förändring av förvaltningens grundskoleorganisation, som resulterade i att 34 personer övertalighetsförhandlades. Vid ingången av 2005 beräknas totalt 32 personer vara övertaliga. Tyvärr har en svag arbetsmarknad med mycket liten rörlighet varit ett hinder i arbetet att finna nya anställningar.

Förvaltningen arbetar individuellt med var och en av de övertaliga med t ex handlingsplan, placering på tidsbegränsade anställningar, samverkan med staden centralt, utbildningar, överenskommelse om frivillig avgång etc. Dessa insatser kommer att fortsätta. Det finns också förväntningar på att det nya utvecklingsavtalet ska kunna underlätta övergång till annan anställning.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Det systematiska arbetsmiljöarbetet handlar om de konkreta arbetsförhållandena på arbetsplatsen. Det är viktigt att arbetsmiljöfrågorna i huvudsak hanteras i samverkan på lokal nivå i förvaltningen. På varje APT finns arbetsmiljöfrågorna med på dagordningen och förvaltningens policy är att en genomgång av arbetsmaterialet/rutinen för systematiskt arbetsmiljöarbete ska göras grundligt vid åtminstone ett tillfälle under året. Frågorna behandlas också i samverkansgrupper och i förvaltningsgruppen.

I det fall beslut ska fattas om strukturförändringar inom förvaltningens verksamhet, ska särskild riskbedömning enligt gällande arbetsmaterial/rutin genomföras och ingå som en del i beslutsunderlaget. På så sätt kan alla påverkande faktorer beaktas innan beslut fattas.

Planering för att förbättra medarbetarnas hälsa/minska sjukfrånvaron

Spånga-Tensta är den förvaltning i staden som har överlägset flest utbildade hälsocoacher. Förvaltningen fortsätter att stötta den färdriktningen och ser stort värde i att funktionen finns representerad på alla enheter. Hälsocoachernas uppgift är att på sin enhet ta initiativ till hälsoaktiviteter, engagera och stötta medarbetare till deltagande i aktiviteter samt få cheferna att än mer uppmärksamma hälsobefrämjande aktiviteter positiva inverkan på verksamhetens kvalitet. Hälsocoacherna ingår i ett hälsonätverk och kommer under året att tas i anspråk för genomförande av ett flertal förvaltningsgemensamma hälsoaktiviteter. Som exempel kan nämnas gypagrunder, rök-/snusavvänjning, feldenkreismetodik, stresshantering och bildterapi.

2002 fattade stadsdelsnämnden beslut om målsättningen för sjukfrånvarons minskning för perioden 2003—2007. Det övergripande målet var att halvera sjukfrånvaron under perioden, d.v.s. från 12% till 6%. Minskningen tänktes ske i följande steg, d.v.s. ned till

- 10% vid utgången av 2003
- 8,5% vid utgången av 2004
- 7,5% vid utgången av 2005
- 6,5% vid utgången av 2006
- 6,0% vid utgången av 2007.

Som ett stöd i arbetet att nå målen arbetades fram en handlingsplan med benämningen *Frisk på jobbet*. Handlingsplanen innebar bl.a. ett byte av företagshälsovårdsleverantör och en stor satsning under de inledande åren på rehabiliteringsinsatser.

Med facit i hand kan konstateras att de årsvisa målen inte kunnat nås. Orsaken står att finna i dels en alltför optimistisk målsättning och dels ett arbetsfält med en stor inneboende tröghet där insatta åtgärder inte uppvisar omedelbara resultat. Mot den bakgrunden revideras nu målsättningen för den ursprungliga femårsperioden till att minska med en procentenhet årligen enligt följande steg. Utfallet beräknas till 11% vid utgången av 2004.

- 10% vid utgången av 2005
- 9% vid utgången av 2006
- 8% vid utgången av 2007.

För 2005 avser förvaltningen delvis förändra tyngdpunkten i insatserna mot sjukfrånvaron från rehabilitering till förebyggande åtgärder. I den del av sjukfrånvaron som är arbetsrelaterad kommer satsningar att göras dels för att ytterligare stärka arbetsenheter/arbetslag som team samt dels på kompetenshöjande insatser, konflikthantering, attityder och värderingar samt chefs- och ledarutveckling.

Om statsmakternas förslag till utökat medfinansieringsansvar för arbetsgivarna för heltidssjukskrivna från januari 2005 blir verklighet, beräknas det, med nuvarande antal heltidssjukskrivna i förvaltningen, innebära en kostnadsökning på ca 0,5 Mkr för året. För att minimera denna särskilda avgift kommer att satsningar att göras för att snabbt få sjukskrivna tillbaka till arbetet på åtminstone deltid, samtidigt som nyrekryteringen till sjukskrivning måste minskas. Om sjuktalet på detta sätt kan fås ned till målet ovan, kommer kostnaderna inte att öka.

Insatser för att fördjupa och utveckla delaktighet och inflytande.

Förvaltningen har en decentraliserad organisation med tämligen vida beslutsbefogenheter på lokal nivå. En av hörnstenarna i förvaltningens personalpolitik är *delaktighet*. I detta ligger att

ha en arbetsorganisation, arbetsformer och ett ledarskap som säkerställer att varje medarbetare ges inflytande och har reella möjligheter att kunna påverka verksamheten.

Formerna för det dagliga arbetet ska präglas av samverkan och delaktighet. Information ska spridas snabbt och göras tillgänglig för alla berörda. En nyckelfaktor för delaktigheten är ledarskapet, som har en självklar inriktning på dialog och kommunikation med medarbetarna. Denna "vardagliga" samverkanskultur är helt avgörande för varje medarbetares upplevelse av inflytande och möjlighet att kunna påverka.

Samverkanssystemet är också viktigt för delaktighet och samverkan. Den enskilde medarbetaren är grunden för samverkanssystemet, och det är på arbetsplatsträffar som så många frågor som möjligt ska behandlas.

Formerna för arbetsträffar i förvaltningen kommer att vidareutvecklas under året. Som stöd för ledarrollen kommer förvaltningen att fortsätta sin satsning på chefs- och ledarutvecklingsinsatser.

Utvecklingsprojekt med förkortad arbetstid

Under första halvåret 2002 arbetade en arbetsgrupp, med representanter från alla verksamheter i förvaltningen, med uppdraget att bl.a. utforma förslag till flexibla arbetstidslösningar. Förslagen, som diskuterades för tillämpning inom omsorgen för äldre och funktionshindrade, lades dessa i träda, eftersom det då inte fanns finansiering för arbetstidssystem, som innebar arbetstidsförkortning. Arbetsgruppens arbete ska tas upp till ny prövning i berörda verksamheter.

Bygga bostäder och utveckla Stockholm

Prioriterad inriktning: Nya bostäder som alla kan efterfråga ska byggas.

För att effektivisera det interna remissförfarandet inom staden håller stadsdelsförvaltningen kontakt med de tjänstemän som arbetar med projekt som ligger i stadsdelen. För närvarande pågår förberedelser för en bostadstillställning i Tensta. Det gör att den tjänsteman inom stadsdelsförvaltningen, som arbetar med utställningen, arbetar halvtid på gatu- och fastighetskontoret med dessa projekt. Detta bidrar till att snabba på och effektivisera processen. Stadsbyggnadskontoret har också upprättat en särskild lista och tidplan, Projektlista 20K, över alla projekt som är aktuella för samråd under året, fördelade på stadsdelsområdena. Listan ger stadsdelarna möjlighet att planera in mötena i god tid och diskutera objekten med stadsbyggnadskontoret.

Under nästa år beräknas befolkningen i stadsdelen öka från 34 373 till 34 792 personer, d.v.s. med totalt 419 personer. Totalt 556 beräknas under året flytta in i nyproducerade bostäder. Den största andelen, 187 personer, beräknas bosätta sig i Solhem. 107 personer beräknas bosätta sig i Sundby och 253 i Tensta, några enstaka personer i Bromsten och Flysta.

I de olika områdena är det framförallt barnomsorg som behövs. En ny förskola med fyra avdelningar finns i Solhem. Ytterligare två avdelningar planeras inför nästa år. I Sundby har under 2004 tre avdelningar tillkommit i provisoriska paviljonger på Johannelundsvägen i avvaktan på att en permanent förskola med fyra avdelningar byggs i kv. Minken. Byggstart kan ske i början av 2006.

I Tensta minskar förskolebarnen något under 2005, varför nuvarande platser bedöms som tillräckliga.

Prioriterad inriktning: Staden ska verka för en väl fungerande arbetsmarknad, goda förutsättningar för näringslivet, utveckling av trafiksystemen samt att regionens betydelse stärks.

Stadsdelsnämndens generella åtagande

- Ett forum ska skapas, där näringslivets perspektiv kommer fram.

Uppföljning

I näringslivsrådet diskuteras regelbundet övergripande strategiska och aktuella näringslivs- och sysselsättningsfrågor. Rådet är referensgrupp för Lunda Nova Näringslivscenter och är en sammanhållande länk för hela stadsdelens näringsliv. Näringslivsrådet träffas 6 – 8 gånger per år. Genom den nybildade ledningsgruppen, bestående av representanter från samarbetsparterna, garanteras att uppställda mål och strategier följs i det dagliga arbetet.

Stärkt näringsliv och arbetsmarknad

Stadsdelsnämnden har ett nära samarbete med det lokala näringslivet. Inom Lunda Nova näringslivscenter samverkar företagare, arbetsförmedlingen och stadsdelsförvaltningen i syfte att utveckla näringslivet och därigenom öka sysselsättningen.

Följande åtgärder, i form av aktiviteter och projekt, planeras att vidtas tillsammans med företag, myndigheter och organisationer för att stärka det lokala näringslivet och den enskilde medborgarens ställning på arbetsmarknaden.

- ❑ Starta eget-utbildning och företagsrådgivning.
- ❑ Förmedla, utbilda och aktivera till anställning via arbetsförmedlingen Spånga-Tensta.
- ❑ JobbAktiv, speciell satsning på arbetssökande med försörjningsstöd.
- ❑ Rekryteringsträffar.
- ❑ Samverkan skola – näringsliv, entreprenörsprogram.
- ❑ Utbildning i samarbete med lokala företag, Lunda Nova Kompetens.
- ❑ Företagsförlagd utbildning i samarbete med lokala företag, Lunda Nova Modellen.
- ❑ Yrkes- och utbildningsvägledning, rekryteringsbidrag för studier.
- ❑ Näringslivsråd, samverkan mellan arbetsmarknadens aktörer och lokala politiker.
- ❑ Nätverksbyggande aktiviteter såsom företagsmässor, seminarier, föreläsningar i aktuella ämnen m.m. för att hitta vägar in i våra lokala företag.
- ❑ Omvärldsanalyser och marknadsundersökningar för att anpassa verksamheten till företagets och stadsdelens behov/önskemål.
- ❑ Marknadsföring av näringslivscentrets serviceutbud m.m. genom företagsbesök, nyhets- och informationsblad samt hemsida.

Ovan nämnda åtgärder är i en ständig process av vidareutveckling och med syftet att integrera arbetskraften på alla nivåer. Förvaltningen arbetar gränsöverskridande med samhällets alla aktörer för att skapa ingångar till arbete.

Förvaltningen arbetar strategiskt för att öka sysselsättningen och höja förvärvsfrekvensen. Förutom att skapa sysselsättning för de arbetslösa har det utvecklats en kedja av samverkan med olika aktörer. Syftet är att förkorta väntetider och därigenom underlätta för den enskilde

att snabbt finna en sysselsättning. Projektet **Lunda Nova** är stadsdelens plattform för företagande, arbetsmarknad och utbildning. Här är arbetsförmedlingen, näringslivsenheten och verksamheten Jobbaktiv samlokaliserade.

Näringslivscentret är en samverkansform mellan arbetsförmedlingen, näringslivsenheten och Stockholm Lunda företagsgrupp medan JobbAktiv är en samverkan mellan arbetsförmedlingen, stadsdelen och utbildningsförvaltningen. Samtliga aktörer har ett gemensamt uppdrag att matcha arbetssökande mot arbete och egen försörjning. För merparten av dessa arbetslösa krävs dock kompetenshöjande åtgärder innan de är anställningsbara. Jobbaktiv är den bas som samordnar och utför åtgärder för arbetslösa med försörjningsstöd. Jobbaktiv medverkar till att de arbetslösa snabbt får tillgång till stadsdelens och arbetsförmedlingens samlade resurser. Genom medverkan i JobbAktiv bedöms rätten till ekonomiskt bistånd från försörjningsstödsenheterna. Samverkansformen JobbAktiv består av handläggare från stadsdelen, arbetsförmedlingen och en studie- och yrkesvägledare från utbildningsförvaltningen. Alla arbetslösa med försörjningsstöd kommer till en gemensam information med arbetsförmedlingen på Lunda Nova.

JobbAktiv och JobbAktiv ungdom kommer även fortsättningsvis att vara basen, d.v.s. beställarfunktionen i stadsdelens arbete med arbetslösa, som uppbär försörjningsstöd. Som ett led i att höja förvärvsfrekvensen kommer allt fler sjukskrivna att få hjälp med introduktion /återgång till arbete. Med ett så utökat uppdrag, kommer antalet socialsekreterare, att utökas från fyra till sex personer. Som en del i det utökade uppdraget ska de bygga upp ett nätverk av platser för arbetsträning och kommunala praktikjobb. Förvaltningen kommer därmed även att kunna öka det individuella stödet för dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden. Det är viktigt att knyta till sig ett brett utbud av insatser så att de är så individuellt anpassade som möjligt. JobbAktiv, som har kännedom om de arbetslösas behov, kommer även fortsättningsvis att vara den rekryteringsbas som remitterar deltagare till olika insatser.

Ytterligare åtgärder för att nå halveringsmålet för försörjningsstöd

Som ett led i att nå halveringsmålet kommer förvaltningen att förbättra och intensifiera följande insatser.

- ❑ Utifrån konsultläkarens bedömning erbjuda tidigare sjukskrivna kompetenshöjning som leder fram till arbete.
- ❑ Förstärka Jobbaktiv med två jobbcoacher för detta ändamål.
- ❑ Ge utökad service och matchning till ungdomar.
- ❑ En effektivare samordning av resurser genom att en arbetsmarknadssamordnare har tillsatts.
- ❑ Utöka med ännu fler yrkesförberedande utbildningar som berättigar till rekryteringsbidrag.
- ❑ Möta alla som studerar SFI och bedöma om åtgärden är rätt, eller om andra kurser är mer relevanta. Detta utförs av studie- och yrkesvägledaren på Lunda Nova.

Ett hållbart trafiksystem

Miljövänliga bilar

Stadsdelen ska verka för att de nya målen för miljöbilar, som innehåller olika åtgärder för att stimulera alternativa drivmedel, successivt ska uppfyllas. Stadsdelsförvaltningen har redan några miljövänliga tjänstebilar, som går på alternativa drivmedel, i sin verksamhet.

Stadsdelen avser fortsätta att vid nyinköp införskaffa miljövänliga bilar. Även när det gäller upphandling av fordon för gatu- och parkskötsel ställs krav på miljövänliga bilar.

Övrigt

Öka intäkterna genom fler upplåtelsestillstånd för försäljare på gator och torg

Förvaltningen har under en längre period, genom annonskampanjer och subventioner av arrenden, försökt stimulera till fler uthyrda torghandelsplatser i områden som inte är så kommersiellt attraktiva. Inför 2005 kommer förvaltningen se över möjligheten att ge upplåtelse för fler typer av försäljning på platser och torg.

Motverka ökande kostnader för stadsmiljöverksamheten

Stadsdelsnämnden tecknade ett nytt upphandlingsavtal i oktober 2003 för stadsmiljöverksamheten. Avtalet, som löper i tre år, med möjlighet till förlängning i två år, är en utveckling av tidigare avtal med tydligare koppling mellan utfört arbete och ekonomi. Inför nästa upphandling kommer en ny marknadsanalys göras för att få en så kostnadseffektiv drift som möjligt.

Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad

Stadens prioriterade inriktning: Miljöarbetet ska stärkas på lokal och central nivå genom att miljöprogrammets sex mål är vägledande vid alla beslut i nämnder och bolagsstyrelser.

Stadsdelsnämndens generella åtaganden

- Nämnden ska verka för att samtliga enheter ska minska sin miljöpåverkan när det gäller farligt avfall samt öka medvetenheten vad gäller källsortering, återanvändning och återvinning av avfall.
- Nämnden åtar sig att successivt minska verksamheternas miljöpåverkan genom att ta största möjliga hänsyn till miljön vid inköp av varor och tjänster.
- Andelen inköpta livsmedel som är ekologiskt framställda ska öka upp till 25 %.
- Nämnden ska medverka till att öka miljömedvetenheten hos medborgare genom att sprida miljökunskap till boende, föreningar, skolor och företag samt att samarbeta och samråda med olika aktörer, t.ex. föreningar, företagare- och fastighetsägareföreningar i stadsdelen i syfte att öka miljömedvetenheten och förbättra miljöarbetet.

Uppföljning

Arbetet för Agenda 21 följs upp genom kontinuerliga möten med miljöombuden, samverkan med tekniska avdelningen samt samarbete med stadens Agenda 21-samordnare.

Agenda 21

Arbetet med Agenda 21 innebär att ha ett långsiktigt perspektiv. En hållbar utveckling kräver ett omfattande förändringsarbete, när det gäller den personliga livsstilen. Det gäller vårt förhållningssätt till miljön, barns och ungdomars inflytande, koppling till barnkonventionen, hälsofrågor och den demokratiska processen med ett underifrånperspektiv. Betydelsen av upplysta konsumenter är mycket stor, och här har stadsdelens medborgarkontor, folkrörelser och ideella organisationer en viktig roll.

Agenda 21 innebär framför allt utåtriktad verksamhet gentemot invånarna i Spånga-Tensta. Stadens miljöfrågor och Agenda 21-arbetet anpassas så att dessa löper som en grön tråd i allt det som rör stadsdelens områdesfrågor. Delaktighet, engagemang och ansvar på alla nivåer.

Förvaltningen ska föregå med gott exempel vad gäller miljöhänsynen. Samarbetet med det lokala näringslivet och andra aktörer i stadsdelen ska förstärkas.

Målsättningen ska vara att åstadkomma en trivsamt och ren ute- och inommiljö i stadsdelen. För att åstadkomma detta krävs det också att de boende och andra verksamma i stadsdelen kan engageras. Stadsdelen har antagit ett handlingsprogram med stadens miljöprogram "På väg mot en hållbar utveckling" som underlag. Det är styrande för förvaltningens arbete. Handlingsprogrammet är vägledande för förvaltningens miljöarbete och ska revideras varje år.

Bryta segregationen och fördjupa demokratin

Stadens prioriterade inriktning: Metoder ska utvecklas inom stadens alla verksamheter i syfte att synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer.

Stadsdelsnämndens generella åtaganden

- Fokusgrupper ska skapas för att uppmärksamma fördomar, rasism och diskriminerande strukturer.
- Mångfalden i förvaltningens olika verksamheter ska öka.

Uppföljning

Uppföljning sker genom att redovisa vad förvaltningen gjort för att uppnå målet samt vid ILS-genomgångar.

Metodutveckling för att nå stadens prioriterade inriktning är ett långsiktigt utvecklingsarbete. Att bryta fördomar och rasism är lika viktigt såväl inom förvaltningens olika verksamheter som i det utåtriktade arbetet i relationen med medborgarna. En kontinuerlig dialog med medborgarna är viktig för förståelsen och kunskapen om hur man ska kunna bryta diskriminerande strukturer.

Som en metod i detta arbete kommer stadsdelen att arbeta för kontinuerlig kompetensutveckling av personalen i dessa frågor. Det gäller också att skapa fokusgrupper inom förvaltningens olika verksamheter, där man snabbt kan uppmärksamma tendenser till fördomar, rasism och diskriminerande strukturer. En annan metod för att motverka fördomar och rasism är att öka mångfalden i förvaltningens olika verksamheter, särskilt i samband med nyrekryteringar. Vid olika upphandlingar, där förvaltningen är partner, ska krav ställas på mångfalds- och jämställdhetsplaner.

Mångfalds- och jämställdhetsplaner

Förvaltningen har utarbetat ett förslag till en intern och en extern plan för mångfalds- och jämställdhetsarbetet. Dessa redovisas i bilaga.

Stadens prioriterade inriktning: Ökad möjlighet till reell påverkan ska skapas genom fördjupad lokal demokrati, delaktighet och inflytande.

Stadsdelsnämndens generella åtaganden

- Alla verksamheter ska i den egna verksamhetsplanen formulera mål och åtaganden som bidrar till ökad integration och motverkar segregationen.
- Motverka till att skapa mötesplatser, där Spånga-Tensta-borna ska kunna mötas i vardagen.

- Medverka till att medborgarnas kännedom om, och möten med, egna och andras kulturer stimuleras i stadsdelen.
- Medverka till att fortsätta utveckla demokratiarbetet i stadsdelen och i järvaregionen inom ramen för järvasamarbetet.
- Stadens lokala kulturverksamheter ska stärkas och utformas så att alla barn och ungdomar i stadsdelsnämndsområdet ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur.
- Medverka till att fler vuxna flyktingar ska uppnå en egen försörjning redan inom tiden för introduktionsutbildningen.

Uppföljning

Uppföljning sker vid ILS-genomgångar med enheterna när det gäller det första åtagandet. De övriga åtagandena ska följas upp genom att redovisa vad förvaltningen gjort för att uppnå målet. Det sista åtagandet följs dessutom upp med hjälp av statistik.

Ökad integration

Det är en långsiktig process att nå till ett integrerat samhälle där alla medborgare känner ansvar för, samhörighet med, och delaktighet i samhällsgemenskapen. Arbetet för att motverka segregation, strävan efter att bidra till ökad integration och delaktighet kräver att alla parter - de nyanlända, invandrare och majoritetssamhället är delaktiga i denna process.

I Spånga-Tensta deltar förvaltningens verksamheter aktivt för att uppnå en integrerad stadsdel. Detta arbete finns på olika nivåer i pågående diskussioner om stadsdelens utvecklingsarbete. Inom förvaltningen finns även en utvecklingsgrupp - bestående av representanter från olika verksamheter - för att synliggöra stadsdelens utvecklingsarbete.

För att bryta boendesegregationen och öka stadsdelens attraktivitet har både stadsdelsnämnden och kommunstyrelsen antagit riktlinjer för att bygga nya bostäder. Genomförandet av detta arbete sker i projektet Tensta Bo 2006, som omfattar såväl fysiskt byggande som arbete för att presentera stadsdelens näringsliv och lyfta fram kulturen som en utvecklingsmotor i stadsdelen.

Stadsdelsnämnden kommer att arbeta för att fler vuxna flyktingar ska uppnå en egen försörjning genom följande åtgärder.

- ❑ Etablera flyktingmottagandet i stadsdelen och därvid utarbeta väl fungerande rutiner och kommunikationsvägar inom stadsdelsförvaltningen.
- ❑ Samarbeta med rekryteringsenheten inom utbildningsförvaltningen. Rekryteringsenheten har ett väl fungerande system för kompletterande svenskinläring (förberedande yrkessvenska) med påföljande kort arbetsträning, som ofta leder till arbete.
- ❑ Samarbeta med stadsdelsförvaltningens medborgarkontor vad gäller information till nyanlända flyktingar och i synnerhet ungdomar mellan 18 och 25 år.
- ❑ Samarbeta med stadsdelsförvaltningens verksamhet JobbAktiv och Lunda Nova med betoning på arbetspraktik som komplement till svenskundervisning.

Vidare kommer stadsdelen att samarbeta med ideella organisationer inom stadsdelen avseende de flyktingar, som står långt från arbetsmarknaden p.g.a. sjukdom eller av annat skäl.

Medborgarnas delaktighet

I Spånga-Tensta bor det människor med erfarenheter från vitt skilda samhällen och med olika kulturell bakgrund. Här bor också svenskar med kunskap om hur landets demokrati byggts upp. Kunskapen om demokrati och delaktighet är inte okomplicerad och ställer därför stora krav på såväl ansvariga myndigheter som föreningsliv, både när det gäller att informera om formerna för och möjligheterna till deltagande och inflytande samt vad gäller att skapa reella möjligheter till inflytande.

Nya metoder behöver prövas för att utveckla den lokala demokratin och formerna för inflytande och delaktighet. I vissa av förvaltningens verksamheter tillämpas detta på olika sätt. Detta sker exempelvis inom det lokala brotts- och drogförebyggande rådets olika arbetsgrupper, arbetsgrupper och områdesgrupper i arbetet för stadsdelsförnyelsen. De öppna mötena för utvecklingsprogram av Spånga-Tensta är en arena för den kontinuerliga demokratidialogen, där olika frågor i stadsdelen diskuteras.

Former för utveckling av delaktighet och medborgarinflytande förs i dialog och i samarbete med stadsdelarna i järvaområdet. Detta gäller främst i fråga om utveckling av järvaregionen. Konkret har arbetet inneburit konferenser, seminarier och framtidsverkstäder samt arbete i små regionala grupper med boenderepresentanter från samtliga stadsdelar.

En gång i månaden, i direkt anslutning till nämndmöten, inbjuds alla boende och verksamma att delta med sina frågeställningar, som besvaras av stadsdelsnämnden.

Stadsdelsnämnden har fördjupat demokratiarbetet genom att delegera kulturstödet till vuxna till Spånga Tensta Kulturkommitté, som är en takorganisation för stadsdelens föreningar i kulturfrågor.

Kulturlivet i Spånga-Tensta bärs upp av enskilda personer, av föreningar och av institutioner. Den viktigaste kulturinstitutionen är stadsdelsområdets förskolor och skolor. En prioriterad uppgift för stadsdelsnämndens kulturkonsulent är att stödja skolornas kulturella och pedagogiska arbete genom att erbjuda inspirerande kulturupplevelser av professionella artister.

Kulturverksamhet för barn och unga prioriteras, särskilt för dem som – eller vars föräldrar – i dag inte själva aktivt tar del av kulturutbudet. Kulturprogram som erbjuds ska dels kunna stärka barnens självkänsla och inlevelseförmåga, samt dels erbjuda gemensamma upplevelser som skolornas pedagoger kan använda i sin undervisning. Det ska också kunna stimulera barnens deltagande, deras egen uttrycksförmåga och skapande. Därigenom underlättas barnens integration som aktiva kulturkonsumenterna och -aktörer i och utanför stadsdelsområdet.

Förskolorna och skolorna ska ha möjlighet att erbjuda alla elever minst två professionella kulturprogram per år, framtagna av kulturkonsulent och kulturombud. Programmen ska representera olika konstarter: musik, dans, teater, konst och berättande.

Medborgarna ska ges möjlighet att aktivt delta i stadsdelsområdets kulturliv genom samverkan inom det lokala föreningslivet och stöd från den lokala kulturkommittén, där kulturkonsulenterna medverkar.

Konsumentvägledning

Stadsdelsnämndens generella åtaganden

- Erbjudas alla, som är i behov av det, konsumentvägledning.
- Utveckla den utåtriktade konsumentverksamheten genom särskilda satsningar för unga.

Konsumentvägledningen vid Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning går ut på att ge enskilda konsumenter och näringsidkare råd och vägledning angående rättigheter och skyldigheter i konsumenträttsliga ärenden. Det kan handla om rådgivning, när en tvist uppstått, om medling i tvister mellan konsumenter och näringsidkare eller om att hjälpa enskilda med att formulera skrivelser till Allmänna reklamationsnämnden. Konsumentvägledningen i stadsdelen finns integrerad i den samhällsservice, som medborgarkontoret lämnar till medborgarna.

Onödiga tvister tar såväl enskildas som samhällets resurser i anspråk. Sådana tvister kan undvikas genom att konsumentvägledningen avsätter tid för att också arbeta förebyggande med konsumentfrågorna. Detta kan ske på olika sätt. Ett sätt är att vara ute och informera i skolor och föreningar. Under 2004 har konsumentvägledaren haft skriftlig information till stadsdelens företagare på Lunda Novas hemsida. Arbetet kommer att vidareutvecklas under 2005.

Under 2005 avser konsumentvägledningen att utveckla den utåtriktade konsumentverksamheten genom särskilda satsningar mot stadsdelens unga. I dag riktar sig marknadsföringen mot allt lägre åldrar. Unga blir därmed en särskilt utsatt grupp. Genom att satsa på information till denna grupp kan de unga bli självständiga, medvetna och kunniga konsumenter. Förhoppningen är att de härigenom ska undvika de värsta skuldfällorna och själva kunna ta till vara sin rätt i konsumentfrågor.

Konsumentvägledaren kommer att erbjuda stadsdelens samtliga niondeklassare konsumenträttslig information. Vidare planeras ett samarbete med Arbete och Bistånd och JobbAktiv Ungdom inom ramen för det kommunala ungdomsprogrammet.

Stadsdelsförnyelsen

I bilaga 1.8 redovisas stadsdelsnämndens aktualiserade handlingsprogram för Stadsdelsförnyelsen. De kommunala bolagens handlingsprogram redovisas i bilaga 10.

Medlemskap i internationella nätverk

Förvaltningen är medlem i organisationen IPA, vilket står för International Association for the Child's Right to play. Organisationen arbetar aktivt såväl internationellt som nationellt för att värna om barns rätt till lek genom publicering av artiklar i sina tidningar, konferenser, seminarier och lekdagar. Förvaltningens parklekar tar aktivt del av organisationens verksamhet.

Utveckling av internationella kontakter

Spånga-Tensta ungdomsråd har genom vänorten Sollefteå fått möjlighet att utveckla internationella kontakter. Sollefteå har ett väl utvecklat internationellt ungdomsutbyte i samverkan med bland annat ungdomsstyrelsen.

Ett av deras projekt är ungdomsutbytet BBS United Youth International i Arkhangelsk Ryssland. Ungdomsutbytet skedde den 14-23 maj 2004 med ungdomar från Lettland, Polen, Sollefteå och Ryssland. 12 ungdomar från ungdomsrådet och föreningar i Sollefteå samt 10 polska och 10 lettiska ungdomar har varit i Arkhangelsk i Ryssland på ungdomsutbyte med temat "Ungdomspolitik i Barents och Östersjöländerna". Detta är ett internationellt

uppföljningsprojekt som Sollefteå deltagit i tidigare med involverade länder. Syftet med ungdomsutbytet är att unga från olika länder ska mötas och utbyta idéer och erfarenheter. En sådan erfarenhet kan bidra till att motverka fördomar och stereotyper.

Inom fältverksamheten kommer under året kontakter skapas för att ta del av det ungdomsutbytesprogram som ungdomsstyrelsen erbjuder. Genom utbytesprogrammet kan ungdomar i stadsdelen få möjlighet att ingå i ett internationellt nätverk.

Syftet med ungdomsutbytet är att unga från olika länder ska mötas och utbyta idéer och erfarenheter. En sådan erfarenhet kan bidra till att motverka fördomar och stereotyper.

Ta ansvar för ekonomin

Stadens prioriterade inriktning: Staden ska ta ett aktivt ansvar för ekonomin genom höga krav på budgethållning, en effektiv användning av resurserna samt en i övrigt god ekonomisk hushållning.

Stadsdelnämndens generella åtaganden

- Budgetuppföljningen ska prioriteras inom alla nivåer i organisationen.
- Vid befarade underskott ska omedelbara omprioriteringar ske.
- Ett nytt ekonomisystem, Agresso, ska vara infört den 1 oktober 2005.

Uppföljning

Budgetuppföljningen sker per tertial. Under året ska två tertialrapporter utarbetas, per den 30 april och per den 31 augusti. Båda rapporterna ska även omfatta ett delårsbokslut. För övriga månader utarbetas månadsrapporter.

Varje enhet engageras i arbetet med både månadsrapporter och tertialrapporter. Resultatenheterna följs upp i särskild ordning. Prognoserna redovisas till stadsdelnämnden i varje månadsrapport.

När det gäller kostnaderna för barn- och ungdomsplaceringar samt vård av vuxna missbrukare, följs dessa månatligen upp med hjälp av ett särskilt kalkylark, där varje placering framgår med kostnad och beräknad varaktighet. Samma metod används även för köp av platser inom äldreomsorg, psykiatri och omsorg om funktionshindrade.

Uppföljning ska ske av såväl ekonomi som prestationer och åtaganden i enlighet med det av kommunfullmäktige beslutade integrerade systemet för styrning och uppföljning av stadens verksamheter.

Förutsättningar för nämndernas arbete med verksamhetsplaner 2005

Samtliga nämnder ska upprätta en egen budget/verksamhetsplan för det kommande året inom ramen för den budget som kommunfullmäktige fastställt. Arbetet utgår från den av kommunfullmäktige antagna budgeten för 2005, se nedanstående tabell.

	KF 2004	KF 2005	Förändring
Anslag 1			
Kostnader	1 074,9	1 123,3	48,4
Intäkter	24,7	24,5	-0,2
Netto	1 050,2	1 098,8	48,6
Anslag 2			
Kostnader	116,4	139,2	22,8
Intäkter	3,6	4,3	0,7
Netto	112,8	134,9	22,1
Summa SdN	1 163,0	1 233,7	70,7

Två anslag

Stadsdelsnämnden får sin budget fördelad i följande två anslag.

1. Anslag 1 som avser nämndens verksamhet.
2. Anslag 2 för arbetsmarknadsåtgärder och försörjningsstöd.

Inom ramen för dessa anslag har nämnden frihet att disponera anslaget och prioritera mellan verksamheterna, så länge de mål och prioriteringar som fastställts av kommunfullmäktige följs.

Redogörelse för ökad budgetram anslag 1

Stadsdelen erhåller sin budget dels efter antalet prestationer (antal barn i förskola, elever i skola och skolbarnsomsorg samt personer med funktionshinder vid gruppbofästäder, daglig verksamhet m.m.) och dels efter stadsdelens sociala struktur. Den prestationsrelaterade budgeten förändras under verksamhetsåret om t.ex. antalet elever ökar/minskar. Den del som grundar sig på den sociala strukturen ligger däremot fast till nästa budgetår. Denna del grundar sig på fördelningsnycklar inom en rad områden såsom äldreomsorg, barn och ungdomar, kultur- och föreningsverksamhet m.m. Prestationerna i kommunfullmäktiges budget för 2004 redovisar förhållandena per den 30 september 2002 och i kommunfullmäktiges budget för 2005 per den 25 september 2004.

Kommunfullmäktiges budget för anslag 1 har, jämfört med kommunfullmäktiges budget för 2004, ökat med 48,6 Mkr netto enligt följande.

- + 0,8 Mkr, äldreomsorg
- + 1,2 Mkr, individ- och familjeomsorg och socialpsykiatri
- + 2,6 Mkr, fysisk verksamhet
- + 20,8 Mkr, höjda schabloner m.m. inom förskola, skola och skolbarnsomsorg
- - 3,7 Mkr, prestationsförändringar inom förskola
- - 12,5 Mkr, prestationsförändringar inom skola och skolbarnsomsorg
- + 3,0 Mkr fördelningsnyckeln verksamhet för barn och unga
- + 5,4 Mkr socioekonomiska faktorer förskola och skola
- - 2,0 Mkr särskild hyreskompensation för skolor tas bort
- + 1,0 Mkr minskad avgiftsram förskola och skolbarnsomsorg
- + 26,4 Mkr funktionshindrade, till största delen volymökningar
- + 0,4 Mkr fördelningsnyckeln för kultur och föreningsverksamhet
- + 5,2 Mkr flyktingmottagande, ny verksamhet som decentraliseras till stadsdelarna.

Schablonhöjningen inom förskola, skola och skolbarnsomsorg motsvaras av följande.

- 5,6 % höjd förskoleschablon, deltidsschablonerna försvinner
- 3 % höjd skolbarnsomsorgsschablon
- 3,56 % för höjd skolschablon och tre nivåer för grundschablonerna istället för två.

Nya fördelningsnycklar gäller för verksamhetsområdena förskola, skola, fysisk verksamhet och funktionshindrade.

I årets budget är barn och unga prioriterade. Detta, tillsammans med nya nycklar, där den socioekonomiska faktorn har en större tyngd än tidigare, har medfört att Spånga-Tensta fått mer resurser till barn och unga. Övergångsregler gäller för 2005. Ytterligare budgettillskott på 12 Mkr är att vänta till 2006. Även för fysisk verksamhet gäller övergångsregler, och ytterligare 2,1 Mkr fördelas till 2006.

För verksamhetsområdet funktionshindrade har de nya fördelningsnycklarna medfört mindre resurser, bl.a. för personliga assistenter. De nya nycklarna grundar sig på faktorer som antal personer med handikappersättning, vårdbidrag, LASS och färdtjänst istället för antalet personer med hjälp mer än 90 timmar per månad. Benägenheten att söka handikappersättning o.s.v. är lägre i Spånga-Tensta än andra stadsdelar, vilket nu bidrar till att stadsdelen tappar resurser. Biståndshandläggarna kommer nu att intensifiera sitt arbete med att hjälpa den enskilde med detta. De nya nycklarna medför att stadsdelen erhåller 4,7 Mkr mindre 2005. Ytterligare försämring är att vänta. För 2006 minskas budgeten med 2,9 Mkr och 2007 med 3,1 Mkr. Schablonerna för personer i gruppboende, dagligverksamhet och korttidshem är inte höjda utan ligger på samma nivå som 2004.

Vid årsskiftet övergår kostnadsansvaret för korttidstillsynen av särskoleelever över 12 år till stadsdelarna. I Spånga-Tensta är det 23 barn. Kostnaderna beräknas uppgå till 3 Mkr.

Ekonomiska problemområden inför 2005

Det är framförallt de verksamhetsområden, som inte erhållit pris- och lönekomensation innevarande år, som måste ses över inför 2005. Äldreomsorgen har för 2005 endast erhållit 0,8 Mkr i budgettillskott från kommunfullmäktige. Om pris- och löneökningarna blir 3 % nästa år kostar detta ytterligare ca 5 Mkr. Äldreomsorgen har redan nu ett underskott på ca 8 Mkr jämfört med kommunfullmäktiges budgetram. Kostnaderna för funktionshindrade beräknas överstiga kommunfullmäktiges budgetram 2004 med 3 Mkr. Att ingen pris- och lönekomensation medges, gör, tillsammans med nya fördelningsnycklar, att verksamhetsområdet har ett underskott på ca 6 Mkr inför 2005.

Inom individ- och familjeomsorgen ska nya reviderade riktlinjer gälla för arvoden inom familjehemsvården. Släktinghem, som idag enbart erhåller ersättning för omkostnader, ska även arvoderas. Idag finns ca 40 familjer med släktingbarn. Arvoden till dessa beräknas medföra en kostnadsökning med 3,5 Mkr. Detta innebär att ovanstående budgettillskott på 3 Mkr förvandlas till minskade anslag med ca 2%.

Ombyggnaden av Spånga gymnasium och grundskolor, som evakuerats till S:t Jacobi, beräknas medföra dubbla hyreskostnader med 6 Mkr under 2005.

Fördelning av resurserna inom anslag 1 i budget 2005 för Spånga - Tensta

För nämnd och administration finns inte någon fördelningsnyckel. Dessa kostnader finansieras genom omfördelningar från övriga områden och uppgår till 3,6% av budgeten.

Kommunfullmäktiges anslag för den fysiska verksamheten är fortfarande för lågt jämfört med den kostnadsnivå gatu- och parkunderhållet ligger på i Spånga-Tensta. Trots budgettillskottet på 2,6 Mkr måste ytterligare medel skjutas till, vilket innebär att stadsdelen i budget 2005 använder totalt 3,1 Mkr från övriga verksamhetsområden för att finansiera renhållning och snöröjning av gator och torg. Verksamheten bidrar inte heller till kostnaderna för administrationen.

De schablonfinansierade verksamhetsområdena som förskola, skola och skolbarnsomsorg föreslås liksom 2004 erhålla sina schabloner reducerade med dessa 3,6%. Strävan är att varje verksamhetsområde ska rymmas inom kommunfullmäktiges ram minus 3,6%. På så sätt skulle kommunfullmäktiges prioriteringar kunna slå igenom fullt ut. Därför utgår fördelningen av budgeten ifrån att även individ- och familjeomsorg, äldreomsorg samt omsorgen om funktionshindrade ska bidra med 3,6%.

För äldreomsorgen innebär budget 2005 besparingar. Ingen uppräknings är gjord av äldrepenge, och budgeten till Fristad sjukhem ligger kvar på samma nivå som 2004. Det betyder att pris- och löneökningar måste finansieras med besparingar inom den egna enheten. För stadsdelens gruppboende är strävan, att ersättningen per vård dygn ska vara densamma för alla enheter; ingen nettoökning. Biståndsbedömningen måste ses över om kommunfullmäktiges fördelning av medel till äldreomsorgen ska räcka 2005.

För verksamhetsområdet omsorg om funktionshindrade är ytterligare effektiviseringar nödvändiga för att rymma verksamheten inom kommunfullmäktiges budgetram.

Fördelas budgeten enligt ovanstående beskrivning, kvarstår 19,5 Mkr att fördela. Det är det som finns kvar i den generella påsen för barn och unga. Följande fördelning föreslås.

- + 0,5 Mkr till informationsinsatser
- + 9,5 Mkr till äldre och funktionshindrade
- + 6,5 Mkr till skolverksamhet
- + 3,0 Mkr till individ- och familjeomsorgen för ökade familjehemsarvoden.

Anslag 2 försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder

Anslaget har netto ökat med sammanlagt 22,1 Mkr. Netto har budgetramen för försörjningsstöd ökat till 131,9 Mkr, vilket är 21,8 Mkr mer än budget 2004. Kostnaderna för 2004 beräknas uppgå till 135 Mkr. Det krävs således, att arbetsmarknadsläget förbättras och att förvaltningens insatser ger resultat, för att budgeten för nästa år ska kunna hållas.

Anslaget för arbetsmarknadsåtgärder uppgår till 3 Mkr, vilket är 0,3 Mkr mer än föregående år. Det motsvarar en ökning med 11%.

Förändrade förutsättningar som påverkar ekonomin

Skulle regeringens förslag, att arbetsgivaren ska betala 15 % av all heltidssjukfrånvaro, bli verklighet, beräknas detta ge kostnadsökningar på ca 1 Mkr.

Omslutningsförändringar

En omslutningsförändring innebär att budgeterade kostnader/intäkter förändras med lika stora belopp, dvs. nettoeffekten är noll. Stadsdelsnämnden har rätt att själv besluta om förändringar av omslutningen vid upprättande av verksamhetsplanen.

I detta ärende föreslås nämnden besluta om omslutningsförändringar inom anslag 1 med + 81,8 Mkr och + 80,8 Mkr för anslag 2 enligt specifikation i bilaga 1.3.

Resultatenheter

I enlighet med ”Regler för ekonomisk förvaltning” ska resultatenheter definieras i verksamhetsplanen. Det ska vidare framgå vilka förutsättningar den enskilda resultatenheten har att verka efter under året. Med förutsättningar avses bl.a. de ekonomiska förutsättningar och avgränsningar, som enheten och nämnden är överens om ska gälla under året. Det ska framgå vilket ansvar enheten har för de kostnader och intäkter som påverkar enheten. Vilka enheter som ska vara resultatenheter och hur dessa får sin budget framgår av bilaga 5.

Enligt resultatöverföringsreglerna ska 100 % av årets resultat föras till 2005. Det gäller både överskott och underskott. Det finns dock ett tak på 5 % av enhetens budget. Siffran avser det ackumulerade överskottet. När det gäller underskott, måste dessa åtgärdas nästkommande år. De får inte ackumuleras ytterligare ett år. Det är endast kommunstyrelsen som kan medge att en resultatenhet får fortsätta trots att underskottet inte eliminerats.

Varje resultatenhet har uppdraget att få sin budget i balans inför 2005. Alla enheter ska i sina verksamhetsplaner redovisa hur ett eventuellt underskott ska täckas. Varje enhets ekonomiska plan för 2005 stäms av med avdelningens ledning. Det sammanlagda nettounderskottet i resultatfonden beräknades i tertialrapport 2 uppgå till 0,6 Mkr vid årets slut och fördela sig enligt följande.

Verksamhet	Resultat 2004	Ack. i fond 2005
Förskolor	- 5,2 Mkr	+ 1,6 Mkr
Skolor	- 4,7 Mkr	- 2,8 Mkr
Äldreomsorg	- 0,5 Mkr	+ 0,1 Mkr
Bromstensgården	+ 0,6 Mkr	+ 0,5 Mkr
Summa	- 9,8 Mkr	- 0,6 Mkr

Parklekarna Erikslund och Spånga by upphör som intraprenader, då avtalen löpte ut under 2004.

Ett nytt ekonomisystem

Förberedelsearbetet med att införa det nya ekonomisystemet Agresso påbörjades i oktober 2004. Det ska vara infört den 1 oktober 2005. Projektgrupper har bildats och arbetet påbörjats. Ekonomiavdelningen har förstärkts med en anställning under 2005 för att få möjlighet att avsätta nödvändig tid. Samtliga enheter kommer att vara berörda av projektet. En ny kodplan ska arbetas fram och förankras i organisationen. Elektronisk behandling av leverantörsfakturor kommer att införas, vilket innebär att attestinstruktioner m.m. måste ses över.

Ekonomi per verksamhetsområde
Anslag 1

Administration och nämnd

Belopp (Mkr)	Bok 2003	Prog 2004	VP 2005
Kostnader	40,5	40,6	41,8
Intäkter	1,6	2,1	0,9
Netto	38,9	38,5	40,9

Kostnaderna för administration och nämnd finansieras genom att 3,6% dras av från varje verksamhetsområde. Budgeten för 2005 är 2,4 Mkr högre än prognosen för 2004. Förändringen består av följande.

- Förstärkta informationsinsatser.
- Finansiering av två IT-administratörer som arbetar med skolorna (tidigare finansierade inom anslaget för skolverksamhet).
- Pris- och lönekomensation.

Individ- och familjeomsorg

Belopp (Mkr)	Bok 2003	Prog 2004	VP 2005
Kostnader	118,2	124,9	128,0
Intäkter	13,8	12,9	12,3
Netto	104,4	112,0	115,7

Om verksamhetsområdet budgeterades enligt kommunfullmäktiges budgetram minus 3,6% skulle detta innebära ett resurstillskott med 1,2 Mkr jämfört med budgeten för 2004.

Kostnadsökningen beräknas bli betydligt högre än så, se nedan. Verksamhetsområdet har därför tillförts ytterligare 3 Mkr i förslaget till budget 2005.

I kommunfullmäktiges nycklar gav barn- och ungdomsnyckeln en reducering med 0,9 Mkr och vuxennyckeln ett tillskott om 2,1 Mkr. De statistikuppgifter som ligger till grund för fördelning av anslaget inom individ- och familjeomsorgen har förändrats. Minskningen beror främst på att statistikuppgifterna från försäkringskassan på variabeln "Andel sjukpenningförsäkrade 35-64 år med minst 15 sjukpenningdagar 2000-2002" har ändrats. Tidigare räknades andelen i förhållande till totala antalet sjukpenningförsäkrade, men idag räknas den i förhållande till befolkningen, beroende på att Riksförsäkringsverket ändrat sin definition, vilket staden inte kunnat påverka. Detta har inneburit att stadsdelar med många invandrare fått minskade resurser, eftersom många invandrare inte är sjukpenningförsäkrade. Förvaltningen bedömer den minskade resurstilldelningen som otillfredsställande och anser att fördelningsnycklarna borde ta hänsyn till denna förändring.

Kommunstyrelsen har beslutat om förändrade riktlinjer när det gäller arvoden för barn- och ungdomar placerade i släktinghem. Dessa familjehem ska fr.o.m. 2005 arvoderas som övriga familjehem, vilket för Spånga-Tensta beräknas medföra ökade kostnader med 3,5 Mkr. För denna kostnadsökning har kommunstyrelsen fördelat sammanlagt 14 Mkr till stadsdelarna, men eftersom dessa pengar fördelats enligt fördelningsnycklarna, där Spånga-Tensta tappar resurser p.g.a. förändrade statistikuppgifter, måste kostnadsökningen täckas av andra medel.

För att finansiera pris- och löneökningar under 2005 har anslaget för barn – och ungdomsplaceringar i övrigt minskats med ca 2 Mkr. En fortsatt satsning på öppenvård och hemtagning av intagna på HVB-hem ska göras.

Det knappa resurstillskottet i kommunfullmäktiges budgettram innebär att kostnadsökningarna 2005 måste finansieras med besparingar.

För rörligt team erhöll stadsdelen 0,3 Mkr 2004. Verksamheten kom igång under våren och den sammanlagda kostnaden för det rörliga teamet, som numera omfattar två personer, beräknas 2005 uppgå till 0,8 Mkr. Stadsdelsnämnden föreslås hemställa om särskilda medel för denna verksamhet.

Socialpsykiatrin är budgeterad med samma belopp som 2004. Det innebär att summan är 1 Mkr lägre än det prognostiserade utfallet för 2004. Genom att de nya boendena vid Elinsborgsbacken 3 kommer igång, minskar placeringskostnaderna. Boende och vård i stadsdelen prioriteras.

Flyktingmottagande

Belopp (Mkr)	Bok 2003	Prog 2004	VP 2005
Kostnader			5,0
Intäkter			0,0
Netto			5,0

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2004 att överföra stadens flyktingmottagande från integrationsnämnden till stadsdelsnämnderna. Verksamhetsområdet är budgeterat enligt kommunfullmäktiges ram minus 3,6%. Resurserna är fördelade utifrån antalet flyktingar registrerade i det administrativa systemet Flykt per den sista juni 2004. Slutlig justering av budget 2005 baseras på ett genomsnitt av avläsningar av antalet flyktingar under 2005. Det regleras i tertialrapport 2 för 2005.

Stadsmiljö inklusive Agenda 21

Belopp (Mkr)	Bok 2003	Prog 2004	VP 2005
Kostnader	14,4	19,0	18,1
Intäkter	2,1	1,2	0,8
Netto	12,3	17,8	17,3

I kommunfullmäktiges budget finns 14,2 Mkr för stadsmiljö och Agenda 21. Det är 2,6 Mkr mer än föregående år. Det är framförallt de nya fördelningsnycklarna som givit pengar till stadsdelen. Ytterligare 2,1 Mkr fördelas 2006.

Av budgeterade medel avser 1 Mkr Agenda 21. Användandet av dessa resurser kommer att följas upp särskilt under året. Eftersom kostnaderna för gatu- och parkunderhåll beräknas uppgå till 17,2 Mkr 2004 räcker inte kommunfullmäktiges 13,2 Mkr, utan 16,3 Mkr föreslås avsättas för detta ändamål. Det är mindre än under 2004 och förutsätter en lägre nivå på gatu- och parkskötseln.

Förskoleverksamhet

Belopp (Mkr)	Bok 2003	Prog 2004	VP 2005
Kostnader	217,8	231,7	233,8
Intäkter	12,5	12,4	11,3
Netto	205,3	219,3	222,5

Verksamhetsområdet är budgeterat enligt kommunfullmäktiges ram minus 3,6 %. Från och med 2005 finns inget särskilt anslag för barn i behov av särskilt stöd, utan i budgetramarna för förskoleverksamheten finns det ett socioekonomiskt tilläggsbelopp som förstärkning till förskoleschablonerna. För att få jämförbarhet mellan åren har kostnader avseende förskolebarn, som bokförts inom anslaget för barn i behov av särskilt stöd, redvisats här även för åren 2003 och 2004. I prognosen för 2004 ingår dels projekterings- och startkostnader för nya förskoleenheter med 2,9 Mkr och dels resultatenheternas förbrukning av överskott från tidigare år, ca 6 Mkr.

Förskoleschablonen är höjd med 5,6 %. Deltidsschablonen är borta, och samma grundschablon gäller för barnen oavsett vistelsetid. Differentieringen mellan åldrarna 1-3 år och 4-5 år kvarstår. Den peng som ska gå ut till enheterna föreslås höjas med 4%.

Antalet barn i barngrupperna har fortsatt att minska. Barnantalet i stadsdelen har minskat enligt följande.

Förskolebarn	2003	2004	Vp2005=september 2004
Förskola	1 929	1 905	1 840
Familjedaghem	56	45	37
Allmän förskola	37	35	32
Summa förskolebarn	2 022	1 985	1 909

Skolbarnsomsorg

Belopp (Mkr)	Bok 2003	Prog 2004	VP 2005
Kostnader	50,6	49,0	50,6
Intäkter	7,4	7,0	7,6
Netto	43,2	42,0	43,0

Schablonerna för skolbarnsomsorgen har höjts 3 %. Den ersättning som går ut till enheterna föreslås även den öka med 3 %. I prognosen för 2004 ingår kostnader för pilotprojekt avseende fritidsklubbar med 0,9 Mkr. Kostnaderna för denna verksamhet är inte inrymd i budgeten för 2005, utan extra medel kommer att erhållas även 2005. I budget för 2005 är barnantalet fört med genomsnittet för 2004 som blev 1 544.

Skola

Belopp (Mkr)	Bok 2003	Prog 2004	VP 2005
Kostnader	392,2	387,0	384,4
Intäkter	17,5	13,0	2,7
Netto	374,7	374,0	381,7

Verksamhetsområdet är tillsammans med skolbarnsomsorgen budgeterat enligt kommunfullmäktiges ram minus 3,6 %. Dessutom har området tillförts ytterligare 6,5 Mkr. Jämfört med prognosen för 2004 finns 7 Mkr, eller 2 %, mer att förbruka. Från och med 2005 finns inget särskilt anslag för barn i behov av särskilt stöd, utan i budgetramarna för skolverksamheten finns det ett socioekonomiskt tilläggsbelopp som förstärkning till grundschablonerna. För att få jämförbarhet mellan åren har de kostnader, som bokförts inom anslaget för barn i behov av särskilt stöd, som avser skolbarn, redvisats här även för åren 2003 och 2004.

Elevantalet har minskat, Kämpingeskolan är nedlagd sedan hösten 2004. Därför är resurstillskottet för skolan betydligt större än 2 %.

Skola	2003	2004	Vp2005=september 2004
Elever	4 393	4 165	4 135

Grundschablonerna är höjda med 3 % respektive 3,6 %. En tredje nivåindelning har kommit till, som ger mer åt elever i åk 4-5 men mindre till eleverna i åk 6. Sammantaget har denna förändring medfört ett resurstillskott på 3,5 %. Det socioekonomiska tillägget har netto givit 5,4 Mkr mer till skola och förskola.

Den skolpeng som schablonmässigt fördelas ut till skolorna föreslås höjas med 2,5 %.

Äldreomsorg

Belopp (Mkr)	Bok 2003	Prog 2004	VP 2005
Kostnader	168,1	178,7	176,4
Intäkter	24,6	27,2	25,4
Netto	143,5	151,5	151,0

Strävan är att varje verksamhetsområde ska rymmas inom kommunfullmäktiges budgetram minus 3,6 %. I detta budgetförslag har ytterligare 7,5 Mkr tillförts äldreomsorgen. I prognosen för 2004 ingår en intäkt av engångskaraktär på 1,4 Mkr. Utan denna skulle prognosen för 2004 bli 152,9 Mkr. Förslaget till budget 2005 innebär att alla pris- och löneökningar måste finansieras med effektiviseringar. Enheterna måste klara sina verksamheter med oförändrade ersättningar per vård dygn m.m.

Funktionshindrade

Belopp (Mkr)	Bok 2003	Prog 2004	VP 2005
Kostnader	104,7	124,6	119,2
Intäkter	15,7	19,5	17,8
Netto	89,0	105,1	101,4

Verksamhetsområdet är budgeterat med kommunfullmäktiges ram minus 3,6 % plus 2 Mkr. I prognosen för 2004 ingår 3,2 Mkr, som avser engångskostnader för utbyggnad av gruppboendestäder. Den siffra, som ska jämföras med 2005, är 101,9 Mkr. Budgeten för 2005 kommer att justeras med 2,5 Mkr för två personer med mycket kostsamma boenden, där stadsdelen kommer att få full kostnadstäckning. Tas hänsyn till detta, gäller netto 103,9 Mkr för 2005, jämfört med 89,0 Mkr för 2003. Jämfört med 2003 beror kostnadsutvecklingen främst på att nya gruppboenden öppnats under 2004, att fler personer är sysselsatta i daglig verksamhet och en ökning av antalet personer med personlig assistans.

Kostnader för korttidstillsyn av särskolebarn över 12 år har överförts till stadsdelsnämnderna fr.o.m. 2005 och ingår i budgetramen. Det gäller 23 barn. Kartläggningen av dessa kostnader pågår och beräknas till 3 Mkr. Budgettillskottet i fördelningsnyckeln för barn var 0,9 Mkr.

De nya fördelningsnycklarna slår hårt mot Spånga-Tensta. Ytterligare 2,9 Mkr försvinner 2006 och ytterligare 3 Mkr 2007. Förslaget till budget för 2005 betyder, att alla pris- och löneökningar och ytterligare något, måste finansieras genom effektiviseringar även inom detta verksamhetsområde.

För att klara verksamheten inom föreslagen budget pågår ett intensivt arbete med att förändra verksamheterna. Den dagliga verksamheten i egen regi byggs ut. Planering av korttidshem i egen regi pågår för att finna bra och billigare former för denna verksamhet.

Fritid och kultur

Belopp (Mkr)	Bok 2003	Prog 2004	VP 2005
Kostnader	18,8	20,6	20,3
Intäkter	0,5	0,5	0,0
Netto	18,3	20,1	20,3

Verksamhetsområdet är budgeterat som 2004 plus pris- och löneökningar. Jämfört med 2003 är det främst kostnader för fritidsgårdar som ökat.

Övrig verksamhet

Belopp (Mkr)	Bok 2003	Prog 2004	VP 2005
Kostnader	14,1	9,9	10,0
Intäkter	14,1	9,9	10,0
Netto	0,0	0,0	0,0

Inom detta verksamhetsområde redovisas kostnader och intäkter för storstadssatsningen och Stadsdelsförnyelsen.

Anslag 2

Försörjningsstöd	Bok 2003	Prog 2004	VP 2005
Kostnader	121,8	136,9	133,7
Intäkter	1,3	2,2	1,8
Netto	120,5	134,7	131,9
Arbetsmarknadsåtgärder			
Kostnader	6,1	13,3	7,5
Intäkter	2,0	9,6	1,5
Netto	4,1	3,7	3,0
Summa anslag 2			
Kostnader	127,9	149,8	138,2
Intäkter	3,3	11,8	3,3
Netto	124,6	138,0	134,9

I arbetsmarknadsåtgärder för 2004 ingår kostnader och intäkter för Livstycket och Lunda Nova som finansieras av Kompetensfonden. Även 2005 kommer medel från fonden att rekvireras för dessa ändamål. Omslutningsförändringar kommer att föreslås i samband med tertialrapporterna.

SLUT